

DANISH JOURNAL OF NURSING

Sygeplejers

14 PATIENTER PÅ EN FORMIDDAG

Konsultationssygeplejerske Pernille Bille har oplevet udviklingen med flere opgaver og større ansvar i almen praksis, men mener som andre, at løn og uddannelse ikke er fulgt med. Det har hun nu selv gjort noget ved. Få et kig ind i Pernilles hverdag med patienter, der har alt fra diabetes og forhøjet blodtryk til mellemørebetændelse hos syvårige Lenia.

ANNONCE

Fremtiden kalder på kompetente sygeplejersker

 Fremtiden byder på flere ældre og flere med kroniske sygdomme og psykiske lidelser, men færre til at løfte opgaverne. Svaret fra Christiansborg i den brede politiske aftale om en sundhedsreform er bl.a. at styrke det nære sundhedsvæsen, så flere kan blive behandlet i eller tæt på hjemmet. Derfor skal sundhedspersonalet have både tid, rum og kompetencer til at løfte kerneopgaven.

Det lyder jo godt – især hvis der også sættes handling bag de flotte ord. Her er sundhedsreformen desværre ikke helt så klar i mælet.

Hvis vi skal løse udfordringerne i det nære sundhedsvæsen, er det helt afgørende at prioritere udvikling af sygeplejerskernes rolle og forskningen i sygepleje.

Heldigvis er der god inspiration at hente rundt i landet. I dette nummer af *Sygeplejersken* kan vi læse om Pernille, der er konsultationssygeplejerske i almen praksis og tager sig af borgere med komplekse problemstillinger. APN-uddannelsen har givet hende styrkede kompetencer i dette arbejde.

Vi kan også læse om et plejecenter i Hundested, som gør en dyd ud af at

arbejde med afsæt i evidens og forskning. Resultaterne er så spændende, at det har skabt international opmærksomhed.

75 ud af 98 kommuner har sendt en eller flere sygeplejersker af sted på specialuddannelsen i borgernær sygepleje. Det er en god start, men vi skal have alle kommuner med, og vi skal have flere i hver kommune. Og vi skal have flere APN-sygeplejersker i både kommuner og almen praksis.

”Det danske sundhedsvæsen er fundamentet under vores velfærdssamfund.” Sådan lyder første sætning i sundhedsreformen. Jeg er helt enig. Så lad os komme i gang med at gøre det muligt, også i fremtiden. Der er ingen tid at spille.

God sommer!

Grete Christensen

Grete Christensen,
formand

I JUNI HAR DANSK SYGEPLEJERÅD VÆRET I MEDIERNE MED BL.A. DISSE EMNER

UGESKRIFT
FOR
LÆGER

”Lige nu er der store udfordringer og allerværst nok på Bispebjerg, hvor de må lukke operationslejer pga. manglen på sygeplejersker. Men selvom manglen på sygeplejersker er tydeligst på anæstesen, fordi konsekvenserne er så åbenlyse, skal man huske på, at det her er et generelt problem.”

KRISTINA ROBINS

kredsformand for DSR Kreds Hovedstaden

DR TV-avisen

”Vi tænker, at sygeplejerskerne generelt set skal stige omkring 5.000 i månedsløn over nogle år, for det er der, vi mener, vi bør være.”

GRETE CHRISTENSEN

formand for Dansk Sygeplejeråd

Sundhedsmonitor

”Hvis vores vejledere bliver ved med at have så travlt, så står vi endnu mere alene derude, end vi gør i forvejen – og det har virkelig store konsekvenser for vores uddannelse.”

CHARLOTTE GØTSTAD SØRENSEN

forperson i SLS

Ansvh. chefredaktør
MORTEN JAKOBSEN
mja@dsr.dk
Telefon: 4695 4110

Redaktionschef
JAKOB LUNDSTEEN
jlu@dsr.dk
Telefon: 4695 4180

Redaktionssekretær
LOTTE HAVEMANN
lha@dsr.dk
Telefon: 4695 4179

Redaktionssekretær
HENRIK BOESEN
hbo@dsr.dk
Telefon: 4695 4189

Fagredaktør
MAJ SIERCKE
msi@dsr.dk
Telefon: 4695 4116

Art Director
MATHIAS N JUSTESEN
mnj@dsr.dk
Telefon: 4695 4280

Journalist
CHRISTINA SOMMER
cso@dsr.dk
Telefon: 4695 4264

Journalist
ANNE WITTHØFFT
awi@dsr.dk
Telefon: 4695 4108

Journalist
KRISTINE JUL ANDERSEN
kja@dsr.dk
Telefon: 4695 4278

Grafiker
MARIA FRIMANN STORM
mfs@dsr.dk
Telefon: 4695 4281

Art Director
SASJA HERMANSEN
sh@dsr.dk
Telefon: 4695 4117

Art Director
HANNE GRØNLUND
hgr@dsr.dk
Telefon: 4695 4106

Næste nummer af Sygeplejersken udsendes
15. - 18. august 2022

Hvis Sygeplejersken udebliver
Log ind på dsr.dk → Menu → Sygeplejersken → Kontakt
→ Har du ikke modtaget Sygeplejersken?
Udfyld og send blanketten, og bladet bliver eftersendt.

Distribueret oplag
Perioden 2020-21 78.501 ekstp.
Medlem af Danske Medier

Årsabonnement
(pr. januar 2021) 975,00 kr. + moms

Løssalg
79,00 kr. + moms.
Kontakt Media-Partners på
abonnement@media-partners.dk

Ændring af medlemsoplysninger
Kontakt Medlemsregisteret, Telefon: 3315 1555,
medlemsregisteret@dsr.dk

Tryk: Stibo

Annoncer: Media-Partners, Det Gl. Mejeri, Alhøjvej 2,
Stilling, 8660 Skanderborg, Telefon: 2967 1436

Stillingsannoncer: stillinger@media-partners.dk
Tekstsideannoncer: annoncer@media-partners.dk

Manuskriptvejledning, udgivelsesplan m.m.:
www.dsr.dk → Menu → Sygeplejersken → Om Sygeplejersken

Ophavsret: Enhver anvendelse af hele eller dele af artikler, fotos
og illustrationer fra Sygeplejersken, såvel papirudgaven som den
elektroniske udgave, er kun tilladt med skriftligt samtykke fra redak-
tionen eller forfatteren/fotografen/illustratoren jf. lov om ophavsret.

Ansvar: Dansk Sygeplejeråd har intet ansvar for produkter og ydel-
ser, som omtales i Sygeplejerskens annoncer eller indstik. Redak-
tionen påtager sig intet ansvar for materialer, der indsendes uop-
fordret. Holdninger, der tilkendegives i artikler og andre indlæg,
udtrykker ikke nødvendigvis Dansk Sygeplejeråds synspunkter.

Forsidefoto: Bax Lindhardt

Udgiver: Dansk Sygeplejeråd, Sankt Annæ Plads 30,
1250 København K, telefon: 3315 1555, redaktionen@dsr.dk,
www.sygeplejersken.dk ISSN 0106-8350

Fagforening med
fag og overenskomst

INDHOLD

TEMA

SYGEPLEJERSKE I ALMEN PRAKSIS

ANNO 2022

For 15 år siden gik danskerne primært til lægen. I dag går mange til sygeplejersken, der er ansat hos deres alment praktiserende læge. I hvert fald når det gælder de forholdsvis ukomplicerede sygdomme og kontroller. Den udvikling er ikke mindst drevet af, at konsultationssygeplejersker har fået flere kompetencer. Følg faggruppens forrygende udvikling via Pernille Billes virke i Herlev Lægehus.

LÆS SIDE **20**

- 22 "SÅ TAGER DU FAT I EN DELLE OG STIKKER NÅLEN LIGE IND"
- 24 UENIG MED LÆGEN
- 25 KRONISKE SYGDOMME FYLDER
- 26 HJERTESYG KÆMPER MED SMØGERNE
- 28 UDDANNELSE GØR PERNILLE MERE SIKKER
- 30 GLÆDEN VED AT KENDE SINE PATIENTER

Skiftedag

JEG HAVDE BRUG FOR EN PAUSE FRA PATIENTRÆSET

Christina Eberhard Petersen ser flere udviklingsmuligheder og en mindre arbejdsbyrde i undervisningsmiljøet end som sygeplejerske på et hospital. I sit nye job er hun med til at klæde studerende på til at sige fra over for pressede arbejdsvilkår.

SIDE 66

5 TIL FERIE

Få fem bud på læsning i sommerferien.

SIDE 38

PLEJECENTER MED PERSPEKTIV

Hundested Plejecenter har fået international opmærksomhed ved at skabe de bedste livsbetingelser for beboerne. Indsatser, der i høj grad bygger på evidens. Kom med på besøg.

SIDE 44

ETISK DILEMMA

Hvornår er det forsvarligt at sende et uopfordret brev til personer, der måske er i risiko for at få kræft? Læs sygeplejerske og seniorforsker **Helle Vendel Petersens** overvejelser, før hun trykker »send«.

SIDE 56

FARVERIGT FOLKEMØDE

Sundhedsvæsenets mest prominente personer, almindelige borgere og masser af sygeplejersker i røde t-shirts mødte frem til Dansk Sygeplejeråds sammenkomst ved Folkemødet på Bornholm.

SIDE 16

[TESTEN]

HJERTE-KAR-SYGDOM

Aterosklerose er årsagen til, at mere end halvdelen af danskere over 55 år rammes af en hjerte-kar-sygdom. Test din viden.

SIDE 43

HØRT! "MAD ER HÅB"

Når en patient naturligt stopper med at spise og drikke, så ved hospice-sygeplejerske **Maiken Gjerding**, at døden nærmer sig. Alligevel er der flere patienter på hospice, der bliver ved med at få kunstig ernæring såsom sondemad.

SIDE

18

ANNONCE

GI' OS DEN TIÅRSPLAN NU

Børne- og ungdomspsykiatrien skriger efter den længe ventede tiårsplan for psykiatrien. Bl.a. på sociale medier, hvor medarbejdere som læger, psykologer og sygeplejersker under hashtagget **#DETEROGSÅMIG** kræver politisk handling, så patienterne kan få den bedste behandling.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Fotocollage **MIKKEL RASMUSSEN**

Heidi Wiell Bokkenheuser er specialuddannet psykiatrisk sygeplejerske på Ungdomspsykiatrisk Afsnit U1 - Roskilde. Hun genkender det billede, som yngre læge i en akutmodtagelse i børne- og ungespsykiatrien Sara Kærn Linstow beskrev i en kronik i Information den 4. juni.

Under overskriften 'Jeg er den søvndrukne læge, der svigter børn og unge i krise' fortalte lægen bl.a., hvordan telefonen nogle gange ringer, mens hun sidder og taler med en ung om selvmordstanker. Og at hun ofte har svært ved at tilbyde patienterne det, de reelt har behov for pga. travlhed og manglende sengepladser. Heidi Wiell Bokkenheuser siger:

"Jeg kan genkende noget af den travlhed, hun beskriver, og ikke mindst de afvisninger, travlhed kan medføre i mødet med de unge og deres familier. Vi er enormt engagerede og dygtige til vores arbejde. Derfor kan det gøre ondt, når rammerne spænder ben for det, vi er uddannet til."

Overgange skal blive bedre

Heidi Wiell Bokkenheuser møder nogle gange unge, som tidligere har opsøgt hjælp, men i første omgang er blevet sendt hjem eller henvist til andre tilbud, bl.a. pga. pladsmangel.

"Når de så kommer til os, har de måske udviklet en svær depression, selvmordstanker og et nedsat funktionsniveau, der kræver længerevarende behandling. Nogle spørger undrende, hvordan jeg tror, det ville have set ud, hvis de var blevet indlagt tidligere. Det spørgsmål stiller jeg også mig selv."

Sygeplejersken var derfor hurtig til at dele Sara Kærn Linstows kronik på Facebook under hashtagget #Deterogsåmig. Det haster med en tiårsplan for psykiatrien. Hun mener, der er behov for at kigge på de overordnede rammer – især overgangene mellem de forskellige sektorer og fra børne- og ungespsykiatrien til voksenpsykiatrien. Forebyggelse og sundhedsfremme skal også med, siger hun.

"Vi ser jo en stigende mistrivsel blandt unge mennesker. De er i højrisiko for at udvikle psykiatriske sygdomme og selvskaede. Planen skal italesætte, hvordan vi forebygger, at unge overhovedet kommer til at møde sådan en som mig?"

Konkrete bud på forebyggelse

Næstformand i Dansk Sygeplejeråd, Dorthe Boe Danbjørg, hører jævnligt sygeplejersker i psykiatrien fortælle om en udfordrende hverdag, hvor det er svært at give patienter og pårørende den nødvendige behandling og omsorg.

"Det kan vi hverken byde patienter, pårørende eller medarbejderne. Vi må som samfund diskutere, hvordan vi vil tage os af unge mennesker, der mistrives. Derfor er tiårsplanen meget vigtig, og politikerne må handle. Nu," siger Dorthe Boe Danbjørg, som også efterlyser konkrete bud på forebyggelse.

På folkemødet på Bornholm i juni lovede sundhedsminister Magnus Heunicke (S) ifølge ugeskriftet.dk, at de politiske forhandlinger om en tiårsplan for psykiatrien vil gå i gang snarest, og at planen vil blive fremlagt efter sommerferien og før valget.

6 pct. mere i løn til konsultationssygeplejerskerne

En lønforhøjelse på 6 pct. over tre år. Det kan konsultationssygeplejerskerne se frem til, efter at Dansk Sygeplejeråd (DSR) og Praktiserende Lægers Arbejdsgiverforening (PLA) landede en overenskomstaftale den 27. juni.

Tekst **KRISTINE JUL ANDERSEN** · Foto **BAX LINDHARDT**

Der er flere lønkroner på vej til sygeplejerskerne ansat i almen praksis. En konsultationssygeplejerske på løntrin 1 får samlet 2.085,20 kr. mere om måneden efter december 2023, mens de på løntrin 2 får 2.364 kr. inklusive pension. Det står klart efter at DSR og PLA mandag aften landede en overenskomstaftale efter syv måneders forhandlinger.

Lønforhøjelsen er på 6 pct. af overenskomstlønnen, og hvis man får personlige tillæg, gælder det også dem.

”Det har været nogle vanskelige forhandlinger, men vi fik presset arbejdsgiverne til det yderste. Og det er virkelig positivt, at vi fik sikret, at en stor del af lønstigningen bliver udmøntet tidligt i overenskomstperioden,” siger Grete Christensen, formand for Dansk Sygeplejeråd.

Det betyder konkret, at de første 3,25 pct. af lønstigningen bliver udbetalt den 1. december 2021. Derefter 1,75 pct. til december i år og den sidste 1 pct. i december 2023.

Grete Christensen understreger samtidig, at der nu også skal arbejdes videre med de lokale forhandlinger, og i den

nye overenskomst er det skrevet ind, at der ved den årlige løndrøftelse ”skal drøftes personligt tillæg på baggrund af medarbejderens indsats, kvalifikationer, praksisrelevant efter- og videreuddannelse, dygtighed, stillingsindhold og ansvar.”

PLA og DSR var desuden enige om at have fokus på arbejdsmiljøet og gennemføre en undersøgelse af konsultationssygeplejerskers opgaver i patienternes hjem.

Aftalen er vedtaget med mandat fra hovedbestyrelsen i DSR og afventer endelig godkendelse i PLA's kompetente forsamling.

Læs mere på dsr.dk > Løn og arbejdsvilkår > Overenskomster og aftaler > Private aftaler > OK21 Konsultationssygeplejersker

Læs også tema om konsultationssygeplejersker side 20.

DSR: Økonomiaftale sender bekymrende signal

Næste års økonomiaftale mellem regeringen og regionerne løser ikke sundhedsvæsenets udfordringer, mener Dansk Sygeplejeråds formand, Grete Christensen.

Aftalen betyder, at regionerne får en mia. kr. ekstra til at drive sundhedsvæsenet i 2023. Det svarer til skønnet for den demografiske udvikling i regeringens egen fremskrivning.

”Selvom der er penge til at dække den demografiske udvikling og dermed patienterne, skal der jo også være midler til stigende udgifter til medicin og teknologisk udvikling, som kan give patienter den behandling og sygepleje, de har behov for. Det er uambitiøst, og jeg forventer, at regeringens udspil til finanslov lukker hullerne og afsætter flere midler til at løse udfordringerne i sundhedsvæsenet,” siger Grete Christensen.

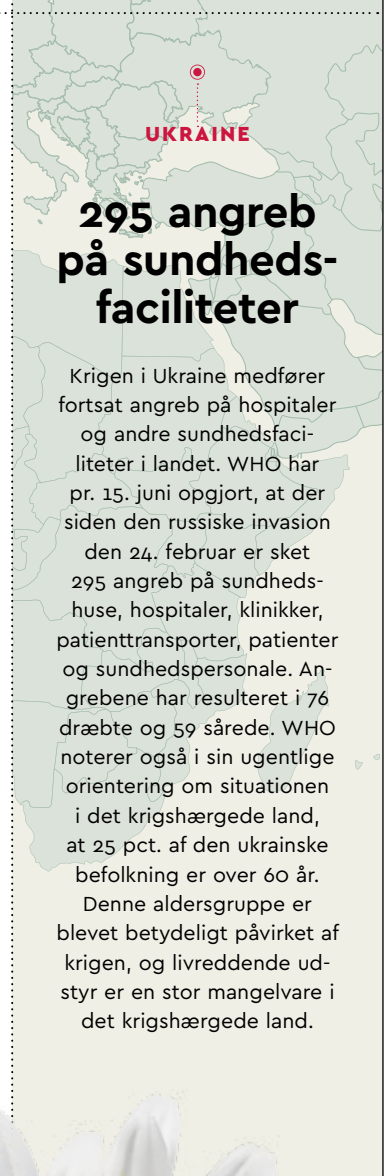
Hun frygter, at det fortsat vil være den enkelte sygeplejerske og andre sundhedsprofessionelles individuelle ansvar at få enderne til at hænge sammen:

”Det er helt urimeligt og uacceptabelt for medarbejderne og patienterne og sender et meget bekymrende signal.”

(ldh)

II

Så mange pct. er antallet af indberetninger om utilsigtede hændelser (UTH) steget med fra 2021 til 2022. Årsagen til stigningen er først og fremmest, at det i perioden er blevet nemmere at indberette de utilsigtede hændelser, i hvert fald for sundhedspersonale i den kommunale sektor. Det er da også her, den største stigning i antallet af indberetninger er sket sammenlignet med det regionale område. Styrelsen for Patientsikkerhed ser de mange indberetninger som en kilde til viden, der kan forbedre sikkerheden og forebygge fejl i sundhedsvæsenet. 60 pct. af de indberettede hændelser gælder forhold, der vedrører medicinfejl.

295 angreb på sundheds- faciliteter

Krigen i Ukraine medfører fortsat angreb på hospitaler og andre sundhedsfaciliteter i landet. WHO har pr. 15. juni opgjort, at der siden den russiske invasion den 24. februar er sket 295 angreb på sundhedshuse, hospitaler, klinikker, patienttransporter, patienter og sundhedspersonale. Angrebene har resulteret i 76 dræbte og 59 sårede. WHO noterer også i sin ugentlige orientering om situationen i det krigshærgede land, at 25 pct. af den ukrainske befolkning er over 60 år.

Denne aldersgruppe er blevet betydeligt påvirket af krigen, og livreddende udstyr er en stor mangelvare i det krigshærgede land.

Kultur

Ny medicin fra gamle planter

Går sommerferien til Møn, er Middelalderhaven i Stege måske et besøg værd. Haven indeholder historiske planter og samarbejder aktuelt med Institut for Lægemediddesign og Farmakologi på Københavns Universitet om at skabe en biobank med ekstrakter af over 300 plantearter, målrettet naturstofkemisk forskning og lægemiddeludvikling. Tirsdag den 26. juli holder etnobotaniker fra instituttet, Jan Soelberg, foredrag om de planter, der fandtes på klostre og apoteker i middelalderen. Han forsker i samspillet mellem mennesker og natur og forsøger at opklare og påvise anvendte lægeplanter medicinske nytte og potentiale. Han er en ivrig fortaler for den gamle signaturlære, dvs. læren om, at planter udseende afslører, hvad de kan kurere af sygdomme. Foredraget vil være illustreret og efterfulgt af en havevandring.

Foredraget ved Jan Soelberg finder sted den 26. juli kl. 11 i Morten Reenbergs gård, Kirkepladsen 1, Stege.

”

Der er så mange gode, grønne idéer hos medarbejderne

Tekst **ANDREAS RASMUSSEN**
Foto **MICHAEL DROST-HANSEN**

Det er bare med at komme i gang, hvis du har konkrete idéer til grøn omstilling på din arbejdsplads, siger sygeplejerske Christina Berthon Kirkegaard. Hun iværksatte omfattende plastiksoring på operationsgangen og arbejder nu med bæredygtighed på fuld tid.

Ca. 2.000 nye knæ og hofter. Så mange operationer blev der hvert år udført på ortopædkirurgisk afdeling på sygehuset i Vejle, da Christina Berthon Kirkegaard blev ansat i 2017. Det var operationer, der hver gang resulterede i store mængder plastikaffald, der ikke blev sorteret, men i stedet blev smidt i bunken med småt brændbart.

Men så tog Christina Berthon Kirkegaard et initiativ.

På kort tid fik hun sat et større plastiksoringprojekt i gang sammen med portørerne. Det var kun muligt, fordi hendes afdelingssygeplejerske lyttede og gav hende tid og plads til at arbejde med projektet.

“Det er vigtigt, at lederne lytter og bakker op. Det var dét, der gav mit projekt vinger: At man bliver hørt og får et forum for at udvikle sin idé. Det skal have lov at vokse,” siger hun og fortsætter:

“Hvis du har en ide i maven, så er det bare at tage fat i dem, der er tættest på dig, uanset om det er en stor eller lille ide. Der er mange, der kan hjælpe dig med at komme videre, f.eks. din afdelingssygeplejerske.”

Repræsentanter i bæredygtighed

Men hun anerkender også, at al begyndelse er svær:

“Det er svært at starte alene. Måske ved man ikke, hvor man kan gå hen for at få hjælp. Det er synd, for der er så mange gode, grønne idéer hos medarbejderne.”

Derfor er hun fortalende for, at der på arbejdspladserne oprettes bæredygtighedsrepræsentanter, der skal være på niveau med tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter.

“Det skal have en vis tyngde, hvis det skal fungere i en hverdag, hvor man skal løbe stærkt i sundhedsvæsenet.”

Som følge af Christina Berthon Kirkegaards indsats med plastikaffald er hun i dag landet i en stilling i Region Syddanmark, hvor hun arbejder på fuld tid med bæredygtighed på sygehusene.

Klimapanel

Netop tanken om bæredygtighedsrepræsentanter er blevet inddraget i Lønmodtagernes Klimapanel, hvor Christina Berthon Kirkegaard det seneste år har været repræsentant for sygeplejerskerne. Hun har kæmpet for, at indførelsen af bæredygtighedsrepræsentanter skulle blive en af de otte anbefalinger, som klimapanelet udgiver i disse dage.

Det er Fagbevægelsens Hovedorganisation, FH, der har stået for at etablere klimapanelet, hvis anbefalinger skal hjælpe Danmark med at leve op til ambitionen om at være klimaneutralt i 2050.

'Bornholmerpakke' skal tiltrække nye studerende

For få studerende søger uddannelse som sygeplejerske på Bornholm.

For at ændre på den tilstand tager Sundheds- og Sygeplejeskolen på øen utraditionelle midler i brug: En 'Bornholmerpakke':

Uddannelsesinstitutionen tilbyder allerede fra den kommende semesterstart i september, at nye studerende er garanteret et sted at bo. De får også tilbud om gratis elektroniske studiebooks og en gratis låncykel.

"Det er nødvendigt," påpeger Bonni Gudbergsen, uddannelsesleder på Bornholms Sundheds- og Sygeplejeskole:

"Mange ved ikke, at de kan uddanne sig til sygeplejerske på Bornholm," siger hun til TV2Bornholm og oplyser, at 80 pct. af de sygeplejestuderende på Bornholm faktisk får arbejde på øen efter endt uddannelse.

(hbo)

Flere læger i vente

Det danske sundhedsvæsen kan se frem til at rumme flere læger i 2040 end hidtil forventet.

Den seneste 'Lægeprognose 2021-2045' fremhæver, at tilgangen til lægestudiet er stigende. En optælling viser, at der sidste år blev uddannet ca. 21 læger pr. 100.000 indbyggere. I 2028 forventes dette tal steget til ca. 23 læger pr. 100.000 indbyggere.

Blandt de forventede flere læger i 2040 findes udenlandsk uddannede læger. De udgjorde i perioden 2014-2021 16-26 pct.

af de autoriserede læger i landet med en stigende tendens.

Antallet af udenlandske lægestuderende, som efter endt uddannelse er returneret til de respektive hjemlande, var højt i årene 2005-2009 men har de seneste to år vist faldende tendens.

En international sammenligning viser i øvrigt, at blandt OECD-landene uddanner kun Irland flere læger pr. 100.000 indbyggere end Danmark.

(hbo)

Podcast

Ulighed i sundhed for evigt?

Du kender måske allerede DR-programmet 'Sygt nok', hvor læge og forsker Maja Thiele hver fredag undersøger den nyeste forskning, trends og tendenser og de største gennembrud inden for sundhedsområdet. Fredag den 10. juni var emnet den desværre evigt aktuelle kamp mod ulighed i sundhed. Men kan vi egentlig gøre noget for at skabe mindre ulighed i sundheden i Danmark, eller afhænger det hele af det enkelte individ? Det diskuterer Maja Thiele med Helene Probst, vicedirektør i Sundhedsstyrelsen, Annette Kjær Ersbøll, professor på Statens Institut for Folkesundhed ved Syddansk Universitet samt Connie Timmermann, forsker og lektor hos Center for forskning i patientkommunikation.

Lyt til episoden 'Ulighed i sundheden' på dr.dk -> skriv 'Sygt nok' i søgefeltet.

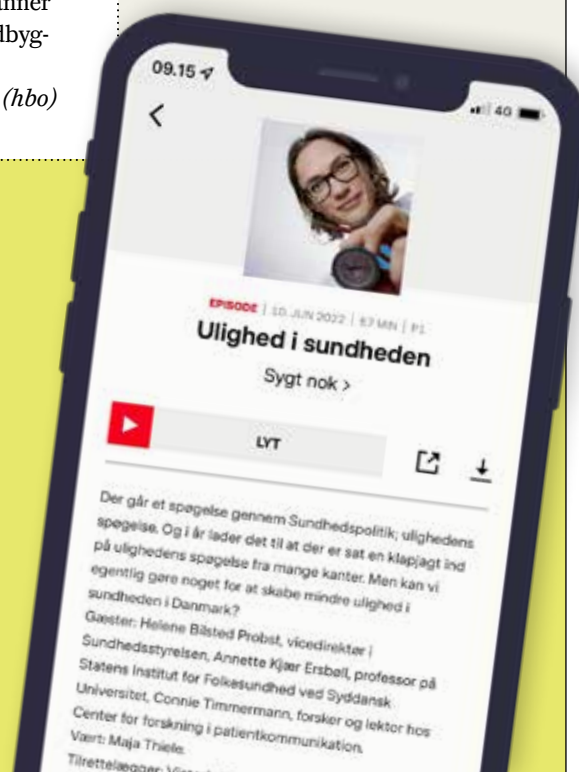
VERDEN

Sats globalt på psykisk sundhed

Verdenssundhedsorganisationen WHO blæser i en ny rapport til kamp for en global indsats for bedre psykisk sundhed. WHO opgør, at næsten en milliard mennesker har en eller anden form for psykisk lidelse. Angst og depression udgør langt de fleste diagnoser efterfulgt af udviklingsforstyrrelser hos børn og unge samt hyperaktivitet. Tallene er fra 2019, og WHO vurderer, at tilfældene af angst og depression er steget yderligere med 25 pct. som følge af coronapandemien.

Nogle af de hyppigste årsager til psykiske lidelser er overgreb i barndommen og mobning, fremgår det af rapporten.

"God psykisk sundhed fører til et fysisk godt helbred, og denne nye rapport er et godt argument for en ændring," siger WHO's generaldirektør Tedros Adhanom Ghebreyesus.

Skal der genoplives eller ej?

Du skal som sundhedsperson i udgangspunktet tilkalde hjælp og forsøge genoplivning, hvis du finder en livløs borger. Men der er også en række vigtige undtagelser. Det gælder f.eks., hvis borgeren i samråd med en læge på forhånd har fravalgt genoplivningsforsøg.

Fra plejeområdet bliver der rapporteret utilsigtede hændelser om borgere, der bliver genoplivet, selvom de i samråd med en læge har fravalgt genoplivning.

Du kan som sundhedsperson på plejehjem eller i hjemmeplejen være med til at sikre, at disse borgere får en værdig afslutning på livet, og du kan undgå unødvendige situationer for både borgerne og dig som medarbejder.

Hvis der er truffet valg om ikke at skulle genoplive ved hjertestop, skal lægen informere relevante sundhedspersoner om borgerens beslutning, og valget skal journaliseres tydeligt.

82-årig forsøgt genoplivet mod sin vilje

En 82-årig hjertesyg borger bliver udskrevet fra hospitalet til egen bolig en lørdag eftermiddag. Lægen på hospitalet har i samråd med borgeren registreret i udskrivelsesrapporten, at der ikke skal ske genoplivning ved hjertestop. Medarbejderen i hjemmeplejen får ved en fejl ikke registreret det i borgerens journal.

Den efterfølgende dag finder en anden medarbejder borgeren livløs i hjemmet. Medarbejderen går i gang med hjertelungeredning og får en kollega til at ringe 112. Ambulanceredderne overtager hjertelungeredningen, da de ankommer til borgerens adresse på trods af borgerens udtrykte ønske om ikke at blive genoplivet.

Vær opmærksom på

Når du arbejder med pleje af borgere i eget hjem eller på plejehjem, er det vigtigt at være opmærksom på

- at gennemlæse korrespondancen fra hospitalet efter udskrivelse og sikre, at relevante informationer bliver tilføjet borgerens journal.
- at du som medarbejder ved, hvor du kan finde registrering af stillingen til genoplivning i borgerens journal.

(hbo)

Find forrige måneders 'Klog på UTH' på www.stps.dk > Skriv 'Klog på UTH' i søgefeltet

Kilde: Styrelsen for patientsikkerhed

Fag& Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning
Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Manglende patientinvolvering fører til dagkirurgi på samleband

Sundhedsprofessionelle må insistere på, at man ved opbygning af dagkirurgiske patientforløb inddrager viden om og ønsker fra patienter, som har erfaring fra denne type forløb. Grunden er, at supersygehuse bygget med fokus på driftsoptimering og stordrift ikke umiddelbart fremmer lighed i sundhed for den enkelte dagkirurgiske patient.

Produktionsoptimering, omkostningseffektivitet og fleksibilitet bør levne plads og tid

til at opbygge en relation mellem patienten og den sundhedsprofessionelle samtidig med, at det gennemføres effektivt og med størst mulig faglig kvalitet.

(hbo)

Læs artiklen 'Fra patientinvolvering til dagkirurgi på samleband' i Fag&Forskning nr. 2/2022.

Sundhedsindsatser gavner **socialt udsatte**

Ny rapport oplister steder i landet, hvor socialt udsatte borgere kan få hjælp. Sygeplejersker spiller ofte en rolle.

Tekst **HENRIK BOESEN**

Det er svært at skabe lighed i sundhed for den socialt udsatte borger, som der findes flere end 300.000 af i Danmark inkl. anslået 26.000 ikke-registrerede migranter.

En nylig udsendt rapport fra Sundhedsstyrelsen, 'Sundhedsindsatser målrettet socialt udsatte borgere', forsøger at give et bud på, hvorfor det er svært at hjælpe alle socialt udsatte mht. sundhedstilbud. Den tegner dog samtidig et billede af de sundhedstilbud og -indsatser, der trods alt findes landet over. Tilbud, hvor sygeplejersker ofte er involveret.

Tre udfordringer

Den første udfordring for arbejdet med socialt udsattes sundhed er velfærdssystemets indretning og manglende sammenhæng og koordinering på tværs af sektorer og fagområder.

Dernæst har socialt udsatte begrænset adgang til sundhedsydelse og sundhedsindsatser, hvor årsagen er formelle og uformelle barrierer.

Endelig har sundhedspersonalet i det etablerede sundhedsvæsen generelt ikke

det fornødne kendskab til socialt udsattes behov. Personalet har ikke tilstrækkelig mulighed for at levere en fleksibel, tilpasset ydelse, som imødekommer målgruppens forskelligartede behov. En af konsekvenserne af dette er, at socialt udsatte ofte kun opnår et begrænset udbytte af de sundhedsydelse og -indsatser, de modtager af sundhedsvæsenet.

Sygeplejersker er involveret

Rapporten beskriver desuden flere eksisterende indsatser, hvor bl.a. sygeplejersker er involveret: Røde Kors Svalegangen Middelfart, Tirsdagsklinikken Reden International, ACT-Teams, gade- og socialsygeplejersker samt behandling i det psykiatriske system.

Rapporten henvender sig til fagpersoner og sundhedsindsatser målrettet socialt udsatte borgere samt beslutningstagere i kommuner og regioner. Den er udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed, SDU, for Sundhedsstyrelsen.

Kan downloades på sdu.dk/da/sif/ugens_tal/24_2022

Hvem skal modtage Athena Prisen 2022?

Sidste år gik Athena Prisen til sundhedsplejen i Randers for deres arbejde med at forebygge astma samt til en innovativ, ung sygeplejerske i Hjørring, som havde udviklet en kateterbuks.

Hvem skal have prisen i 2022? Prisen skal gives til to sygeplejefaglige indsatser, hvor et eller flere af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling er omsat til lokale mål og handlinger i hverdagen. Hvert initiativ modtager 50.000 kr., et diplom og en Athena-statue. Pengene kan bruges til videreudvikling af idéen eller til formidling af resultaterne.

Ansøgningsfrist er den 30. august. Læs mere om prisen på dsr.dk/Athena

Fag&Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning
Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagoforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Tværasektorielle forløb bliver styrket af brobyggersygeplejersker

Brobyggersygeplejersker styrker de tværasektorielle overgangsforløb for ældre borgere med medicinsk multisygdom gennem sygeplejefaglige handlinger og eksternt og internt samarbejde og koordinering. De ældre borgere oplever en signifikant forbedring af livskvalitet og tilfredshed ved udførelse af specifikke sygeplejefaglige handlinger i overgangsforløbene for dem. Endelig fører

brobyggernes arbejde til signifikant højere afsendelse af plejeforløbsplaner og udskrivelsesrapporter til kommunerne.

(hbo)

Læs artiklen 'Brobyggersygeplejersker styrker tværasektorielle forløb' i Fag&Forskning nr. 2/2022.

Sygeplejersker protesterer verden over

Tekst KRISTINE JUL ANDERSEN

Strejker, demonstrationer, kollektive opsigelser. Sygeplejersker rundt om i verden viser deres utilfredshed med løn og arbejdsvilkår. Præsident for ICN, Pamela Cipriano, er ikke overrasket.

Det er ikke kun i Danmark, at sygeplejerskerne er utilfredse med deres løn og arbejdsvilkår. I lande verden over protesterer sygeplejersker via demonstrationer, arbejdsnedlæggelser, protestbreve og trusler om masseopsigelser.

”Strejkeaktioner fra sygeplejersker er altid sidste udvej, men det er ikke overraskende, at det sker. De er utilfredse med det pres, de arbejder under, den manglende anerkendelse, de modtager, samt historiske uligheder relateret til køn og dårlige løn- og arbejdsvilkår,” siger præsidenten for ICN, Pamela Cipriano, i en pressemeddelelse.

Hun fremhæver, at især de seneste to år med corona har lært verden, hvor vigtig sygeplejen er for vores sundhed, men også socialt og økonomisk. Problemet er, at de, der sidder ved magten, ikke lytter til erfaringerne.

Derfor opfordrer ICN verdens regeringer til at gøre noget ved de grundlæggende problemer i deres respektive sundhedssystemer og advarer mod, at de seks millioner sygeplejersker, der manglede på verdensplan før corona, kun vil blive flere, fordi sygeplejerskerne siger op under de forhold, de arbejder under nu.

SYGEPLEJERSKERS PROTESTER

Finland

Strejke i april, forberedelse af masseopsigelser.

Spanien

Stor demonstration i juni.

Danmark

70 dages strejke i 2021.

Frankrig

Endagsstrejke i juni.

Tyskland

Protester på universitetsklinikker.

England og Wales

Fagforeninger advarer om konflikt og opsigelser, hvis de ikke får højere løn.

USA

Strejker i bl.a. Oregon, Californien og Minnesota.

Mexico

Strejker i foråret.

Uganda

Strejke suspenderet, da de fik lovning på bedre lønninger.

ALLE NYUDDANNEDE FÅR RET TIL ET INTRODUKTIONSFORLØB

Dansk Sygeplejeråd og Danske Regioner har indgået en aftale om introforløb for alle nye sygeplejersker. Aftalen skal implementeres hurtigst muligt og senest i begyndelsen af næste år.

Tekst HENRIK BOESEN

Alle nyuddannede sygeplejersker skal i fremtiden have tilbud om et introduktionsforløb. Formålet er bl.a. at bidrage til rekruttering og fastholdelse af de nyuddannede. Introduktionsforløbene skal have en varighed, der bidrager til, at de nye sygeplejersker opnår tryghed og selvstændighed i anvendelsen af kliniske kompetencer og færdigheder. Desuden vil de få tilknyttet en mentor.

Det fremgår af en aftale mellem Dansk Sygeplejeråd og Danske Regioner. Aftalen er et led i overenskomstforhandlingerne mellem Dansk Sygeplejeråd og Danske Regioner.

Vigtigt redskab

Dansk Sygeplejeråds formand Grete Christensen glæder sig over, at der med aftalen nu er sikret en ret til introduktionsforløb og gode rammer for forløbet:

”Med ensartede principper for introduktionsstillinger får vores ledende sygeplejersker et vigtigt redskab til at sikre, at

de rette kompetencer og ressourcer – herunder tid – bliver afsat til at give nyuddannede den introduktion, der er brug for, så de nyuddannede kan lande trygt på en afdeling og i faget,” siger hun.

Trædesten til højere ambitionsniveau

Grete Christensen pointerer, at hun ser frem til, at introduktionsforløbene bliver styrket:

”Jeg har en klar forventning om, at aftalen vil blive brugt som trædesten til at gennemføre mere ambitiøse lokale introduktionsforløb, som sikrer at nyuddannede bliver godt modtaget og kan se en karrierevej for sig. I en tid, hvor der er kamp om de unge, og det samtidig er en udfordring at fastholde sygeplejersker, er en god start og karrieremuligheder afgørende for, at nyuddannede kan se sig selv i faget mange år frem.”

Mobning kan føre til selvmord

Ledende sygeplejerske fik erstatning for at blive mobbet af sine medarbejdere.

Tekst HENRIK BOESEN

Medarbejdere, som har oplevet mobning, har en højere risiko for selvmordsforsøg eller fuldbyrdet selvmord sammenlignet med medarbejdere, som ikke har været udsat for mobning. Sammenhængen er særligt stærk blandt mænd.

Det viser et nyt studie fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) i samarbejde med forskere fra Københavns Universitet og en række andre samarbejdspartnere.

Studiet viser, at hvis medarbejdere har været udsat for mobning på arbejdspladsen inden for de seneste 12 måneder, har de næsten dobbelt så stor risiko for selvmord eller selvmordsforsøg. Helt præcist er risikoen 1,7 gange større, hvis de er blevet mobbet.

Større risiko hos mænd

Isoleret set er risikoen for selvmord og selvmordsforsøg langt større, næsten tre gange højere, hos mænd, som har været udsat for mobning på arbejdspladsen sammenlignet med mænd, der ikke har, viser studiet.

Årsagen kan ifølge studiet være, at mænd i mindre grad end kvinder er tilbøjelige til at søge støtte, når de oplever mentale helbredsproblemer. Desuden antages det,

at mænd i lavere grad end kvinder er åbne om problemer med mobning på arbejdspladsen og derfor ikke får den nødvendige støtte til at afhjælpe problemet.

Ledende sygeplejerske blev mobbet

Mobning kan forekomme både blandt kolleger og begge veje i forholdet mellem ledere og medarbejdere. Og mobningen kan have store personlige omkostninger.

En sag omtalt tidligere i år i magasinet 'Forkant', medlemsblad i Lederforeningen under Dansk Sygeplejeråd, viser, at en ledende sygeplejerske var udsat for mobning i en grad og i så lang tid, at sagen blev karakteriseret som en arbejdsskade. Den udløste en erstatning til lederen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Og den ledende sygeplejerske måtte fratræde sin stilling.

"Mobning påvirker dig på samme måde, om du er leder eller medarbejder," fastslog erhvervspsykolog Eva Gemzø Mikkelsen i artiklen i Forkant og opfordrede til mere åbenhed om problemet.

Læs mere på nfa.dk og på www.dsr.dk/lederforeningen > *Magasinet Forkant* > Nr. 1/2022 > *Mobning mod leder anerkendt som arbejdsskade*

Rengøring af lægeklinikker

Vi overholder Statens Serum Instituts anbefalede retningslinjer for rengøring i lægeklinikker.

Med høj faglighed er vores medarbejdere rustet til opgaven.

Ring eller skriv - vi er landsdækkende

Delta Rengøring
Teglvej 1
4990 Saksøbing
Tlf. 4054 6546
delta@delta-rengoering.dk
www.delta-rengoering.dk

Folkemøde i rødt

Tekst
MAI BRANDI
LUDVIGSEN

Foto
NIELS MEILVANG

Hvad kostede Region Hovedstadens honninghjerte-kampagne? Og hvem var det, der sagde at; "Politikere skal holde snotten væk fra overenskomster og den danske model"? Det var nogle af de spørgsmål, som politikere, arbejdsgivere og fagbosser dystede om at svare rigtigt på til et DSR-arrangement på Folkemødet på Bornholm.

I alt var flere end 90.000 danskere samlet i Allinge på klippeøen fra den 15.-18. juni, hvor de kunne boltre sig i hele 2.500 arrangementer. Dansk Sygeplejeråd var til stede i flere debatter, bl.a. om mangel på sygeplejersker og svigtende søgning til professionsuddannelserne.

Torsdag inviterede Dansk Sygeplejeråd til fællessang og quiz. Gæsterne var sundhedsvæsenets mest prominente personer, almindelige borgere og masser af sygeplejersker i røde t-shirts, og det var næsten så teldugen lettede i sang, latter og tilråb.

I øvrigt var svaret 780.000 kr. – eller 17 kr. pr. medarbejder – da der blev uddelt honninghjerter. Og det var Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard, der opfordrede politikerne til at holde snotten væk. Det og meget mere var politikerne – repræsenteret af Rasmus Horn Langhoff (S), Pernille Skipper (EL) og Jens-Henrik Thulesen Dahl (tidl. DF) – lige akkurat bedst til at svare på. ●

Sygeplejersker fra Dansk Sygeplejeråds kredse skiftedes til at stå i standen i Det Fælles Sundhedstelt og til at træde i pedalerne på ladcyklen. Det gav mange gode snakke, og der var stor efterspørgsel på både muleposer, pastiller og røde "lønloftet" t-shirts.

Pleje og opbygning af netværk og relationer er en væsentlig del af det at være på Folkemødet. Her får DSR-formand Grete Christensen en snak med statsminister Mette Frederiksen, som kom forbi Det Fælles Sundhedstelt.

Fællessang og højt humør i det Fælles Sundhedstelt. Her er det næstformand i DSR Anni Pilgaard flankeret af Michael Ziegler, formand for KL's Løn- og Personaleudvalg, og Anders Kühnau, formand for Danske Regioner. Fællessangen var samtidig opvarmning til den traditionsrige DSR-quiz, hvor politikere, arbejdsgivere og fagbosser dystet om, hvem der ved mest om sundhedsvæsenet.

Læs mere om DSR's debatter og se flere billeder på dsr.dk/folkemøde

HØRT! BALANCEGANGEN MELLEM AT LEVE OG DØ

En tredjedel af hospicepatienter udskrives, og det kan gøre det svært at balancere mellem at give patienterne lov til at skulle herfra, men samtidig ikke tage alt håb fra dem, fortæller hospice-sygeplejerske **Maiken Gjerding**.

Tekst **DIANA MAMMEN**
Foto **MICHAEL DROST-HANSEN**

Når patienterne naturligt stopper med at spise og drikke, så ved hospice-sygeplejerske Maiken Gjerding, at døden nærmer sig. Alligevel er der flere patienter på hospice, der bliver ved med at få kunstig ernæring som eksempelvis sondemad, fordi det er den mulighed, der indtil nu har holdt dem i live, fortæller hun i et interview til Jydske Vestkysten.

”Ved kunstig ernæring oplever vi, at det ikke er appetitten, der bestemmer, hvor meget der spises, men hvad der er ordineret. Nogle patienter bliver dårlige, fordi kroppen ikke selv får lov til at bestemme. I de tilfælde siger vi: Du har mulighed for selv at vælge om og hvor meget mad, du har lyst til, så kan vi se, om du får det bedre,” forklarer Maiken Gjerding.

Som sygeplejerske på Hospice Sønderjylland møder hun både patienter, for hvem døden er uomgængelig, men også patienter, som skal have ro på efter at have været hospitalsindlagt, eller som kommer til rehabilitering med henblik på de symptomer, de har. Typisk på et tre ugers ophold, fortæller Maiken Gjerding om det faktum,

Mad er håb og liv

at 30 pct. af patienterne på de danske hospicer bliver udskrevet igen.

Snak om ja eller nej til sondemad

Derfor kan patienternes håb om at komme hjem kolliderer med, at man taler med dem om ikke at få sondemad.

”Der er et håb forbundet med behandling, men det kan sagtens være, at patienten får det bedre af at få mindre mad. Så vores intention er at lade patienten bevare håbet om fortsat liv, og måske også få det bedre i det liv, der er tilbage,” fortæller Maiken Gjerding.

”Vi tager snakken med patienten i ro og fred om nødvendigheden af at få sonde. Jeg plejer at sætte det i perspektiv ved eksempelvis at spørge: Hvor meget har du lyst til at spise i dag?

Hvis svaret er, at patienten ikke er sulten, jamen, hvorfor så give sonde?” spørger hospice-sygeplejersken.

”Det kan komme bag på patienten, at det er en mulighed at sige nej tak til et måltid via sonden. For mad er håb og liv. Men når de erfarer, at de kan få mad ved selv at vælge det til, så vil de hellere leve resten af deres dage sådan. For på den vis tvinges de ikke til at blive holdt i live med sondemad, men har selv truffet en beslutning om, hvordan deres sidste tid leves – ligegyldigt om døden er tæt på eller langt væk.”

Sammen med sine kolleger arbejder Maiken Gjerding ud fra, at patienterne har et valg. Valget om at spise. Også selvom det er kunstig ernæring. Hun synes, det er rart og nødvendigt, at der er et fællesskab, så man er et ”vi”, der samarbejder om og med patienterne om deres ønsker til opholdet på Hospice Sønderjylland.

Hjemmesygeplejen kræver specialviden og dømmekraft

Af **BENTE HANGAARD**, sygeplejerske, underviser, ekstern supervisor, proceskonsulent og Master i Organisatorisk Coaching

At arbejde i et kommunalt sygeplejersketeam kalder på en bred vifte af både faglige og personlige kompetencer, som ofte er i spil samtidigt hos den komplekse borger i eget hjem.

Ligesom fra den praktiserende læge forventes der, at hjemmesygeplejersken kan håndtere alt mellem himmel og jord – ofte hen over en enkelt arbejdsdag.

Sårbehandling, terminal fysisk og psykisk pleje, tolkning af blodprøvesvar, svær psykisk sygdom, demens, komplekse medicinbehandling, misbrug, angst og utryghed hos pårørende, selvmordstrusler eller svære sociale problemstillinger.

Alt sammen opgaver, der hver især kalder på en form for specialviden.

Dertil kommer, at hjemmesygeplejersken arbejder alene i mange timer om dagen. Sygeplejersken må i høj grad stole på egen faglig dømmekraft, når der ofte skal tages beslutninger inden for få minutter ude i borgers eget hjem.

Som ekstern supervisor og sygeplejerske møder jeg ofte disse dedikerede hverdagshelte, der dagligt gør en stor indsats hos resourcesvage borgere.

Samtidig skal de være sparringspartnere for sosu-medarbejdere, der kommer i hjemmene samt kriseberedskab og vejledere for pårørende.

Dette kunne være et billede af en typisk arbejdsdag – på en god dag – for

en vilkårlig sygeplejerske i hjemmeplejen et sted i Danmark.

Jævnligt skal sygeplejersken også håndtere mistroiske borgere, utilfredse og krævende ægtefæller, borgere, der ikke forstår de fagligt begrundede beslutninger og anvisninger eller ligefrem et truende, utrygt og alene-præget arbejdsmiljø.

Der er ikke meget tid til faglig sparring i hverdagen, så afstemning af kommunikation og information til borgeren og refleksion over faglige dilemmaer samt svære etiske valg må ofte ske skriftligt.

Hjemmesygeplejerskerne er bolværk mod indlæggelser på både somatiske og psykiatriske afdelinger og gør en kæmpe samfundstjeneste hver eneste dag.

Fag & Forskning
Sygeplejersken

**BRØBYGGERSYGEPLEJERSKER
GAYNER ÆLDRE MULTISYGE SIGNIFIKANT**

Ny forskning viser, at brobyggerpsygeplejersker, som etablerer tværsektorielle overgangsføløb for ældre borgere med multisygdom, medvirker til en signifikant reduktion af genindlæggelser, forbedring af livskvalitet, større tilfredshed hos de ældre og færre økonomiske udgifter.

Læs 'Brobyggerpsygeplejersker styrker tværsektorielle forløb' i Fag&Forskning nr. 2/2022, som følger med dette nummer af Sygeplejersken.

María Lie-Olesens lille **Malba Lie-Chinera** skal vaccineres i begge lår af konsultationssygeplejerske Pernille Bille. Det er blot én af stadig flere opgaver, som konsultationssygeplejersker i dag gør for lægen. Det kalder på mere uddannelse og højere løn, hvilket Pernille også jagter – på sin egen måde.

TEMA

KONSULTATIONSS

Tekst KRISTINE JUL ANDERSEN
Foto BAX LINDHARDT

SYGGEPLEJERSKEN

ANNO 2022

” Så tager du fat i en stikker nålen lige in

Tekst KRISTINE JUL ANDERSEN
Foto BAX LINDBHARDT

Pernille Bille er en af landets 2.400 konsultationssygeplejersker. Vi har fulgt hende en almindelig dag, hvor hun ser patienter med ondt i ørerne, for højt blodtryk, diabetes, forkølelæssår og vaccinerer børn. Konsultationssygeplejersker har overtaget mange opgaver fra lægerne, men de synes, det halter med efteruddannelsen. Derfor har Pernille taget sagen i egen hånd.

Kapitel 1

Den gråblå diabetespen er ikke større, end at den let kan ligge i Pernille Billes hånd. Den 44-årige konsultationssygeplejerske skruer rutineret toppen af den og forklarer, at medicinen sidder i den øverste del af selve pennen. En del af den er gennemsigtig, så man kan se, hvor meget medicin, der er tilbage.

Det lyse pagehår hænger ned over øret, mens de gråblå øjne skiftevis kigger efter, hvad hun laver, og holder øje med Jes Richelsen. Han sidder over for hende i formiddagslyset fra de to store vinduer i Pernilles konsultationslokale, der er en del af Herlev Lægehus. Det er den 1. juni, og Jes skal have ny diabetesmedicin.

Issen er bar og maven stor på den 55-årige mand, som sidder på en af de to sorte stole, der er beregnet til Pernilles patienter. I den anden sidder hans kone, Ann Richelsen. De holder begge nøje øje med Pernilles bevægelser, mens hun trykker en tut ud af en plastikemballage og skruer den på toppen af pennen. Så tager hun først en og så endnu en lille hætte af. En lille ultratynd nål på knap en centimeter kommer til syne.

Det gør ikke ondt

”Så tager du fat i en delle og stikker nålen lige ind,” siger Pernille til Jes og demonstrerer ved at tage fat på sin egen mave uden på den mørkeblå kittel og holder pennen vinkelret på.

Jes nikker og tager pennen fra Pernille. Hiver op i den grå, ærmeless t-shirt, tager hurtigt fat i en delle og stikker pennen lige ind i den. Han koncentrerer sig. Der

delle og d

Jes Richelsen skal have ny diabetesmedicin. Efter konsultationssygeplejerske Pernille Bille har vist ham, hvordan han tager den, stikker han sig selv i maven med en lille nål og trykker medicinen ud af hylsteret, som den sidder på. Hans kone Ann Richelsen følger med i, hvordan man gør.

er ingen trækninger eller tegn på, at det gør ondt. Og det er hurtigt overstået.

”Sådan,” roser Pernille ham og understreger, at det skal han blot gøre én gang om ugen fremover.

Selvom det er den nye diabetesmedicin, konsultationen primært handler om, er der noget andet, der har fanget Pernilles opmærksomhed. Det er Jes’ kolesteroltal, og de bekymrer hende.

35 pct. flere konsultationssygeplejersker

Pernille har set patienter siden kl. 8.00. Hun har bl.a. haft en kvinde og hendes mand til første graviditetsundersøgelse og lavet opfølgende kontrol på en mand med forhøjet blodtryk, som hun forsøger at hjælpe med at tabe sig. Hun har vaccineret en lille pige på 15 måneder og holdt et ultrakort møde med sine kolleger – de to læger, en uddannelseslæge og en sekretær.

Opgaverne er mange og forskellige, og jobbet som konsultationssygeplejerske har udviklet sig meget på de 13 år, der er gået, siden Pernille fik sit første job i almen praksis. Dengang var hun i en solopraksis, hvor hun mest fungerede som sekretær. Passede telefonen, tog blodprøver, ordnede vorter og lidt sårbehandling. Det var ”lettere” sygeplejeopgaver. Hun havde ikke på samme måde selvstændige konsultationer.

Det er en generel udvikling, der er sket som en direkte konsekvens af manglen på

læger, fastslår formanden for Praktiserende Lægers Organisation (PLO), Jørgen Skadborg. Han peger på, at der i mere end to årtier har været for få læger, hvilket har gjort det nødvendigt at ty til den faggruppe, der bedst kan hjælpe. Det er sygeplejerskerne, og de kan løse de opgaver, som lægerne ikke selv kan nå.

Det betyder også, at der de seneste år er blevet ansat langt flere sygeplejersker i almen praksis. I 2009 var der 1.775 konsultationssygeplejersker. I 2018 var der 2.199, og i dag er der 2.410 sygeplejersker – svarende til 1.987 fuldtidsansatte i almen praksis. Det er en stigning på 35 pct. på 12 år.

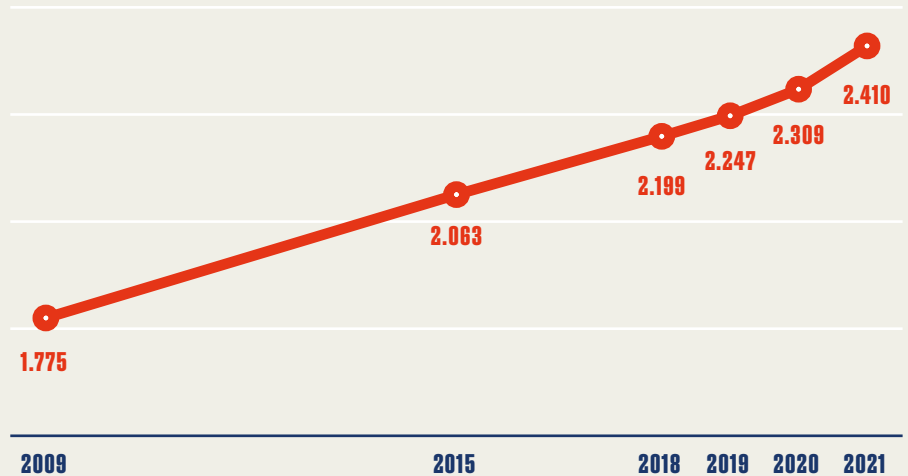
Fra læge til sygeplejerske

Mens danskerne for 10-15 år siden primært gik til lægen, går mange altså i dag til sygeplejersken, som er ansat hos deres læge. I hvert fald når det gælder de forholdsvist ukomplicerede sygdomme og kontroller.

Jørgen Skadborg fortæller, at det nogle steder har gjort, at patienterne synes, det er svært at komme til at se en læge. Han understreger dog, at det er lægernes ansvar at sørge for, at de også er tilgængelige, så det ikke altid kun er sygeplejersken, patienterne ser.

Selvom der generelt er en klar opgavefordeling mellem lægen og sygeplejersken, kan der dog også opstå lidt forvirring, hvilket Jes oplever, da han er i konsultation hos Pernille.

Flere konsultationssygeplejersker

Tallene dækker almen praksis, dog indgår ikke regions- og udbudsklinikker.

Kilde: PLO og DSR

Kapitel 2

UENIG MED LÆGEN

Pernilles sygeplejerskekonsultation ved stationen i Herlev er stor, lys og lidt aflang. Langs den ene side er håndvasken, en hvid kommode, vægt og højdemåler og den karakteristiske sorte lægebriks med det gråhvide papirdækket. Langs den anden væg i hjørnet op mod vinduet sidder Pernille ved skrivebordet og kigger skiftevis på sine to computerskærme og på Jes og hans kone.

Siddende på kontorstolen skubber hun sig med fødderne med de rød-lakerede tånegle i sandalerne hen foran Jes og ser ham i øjnene, mens hun fortæller, at hans kolesteroltal er røget i vejret, efter han er holdt op med tage kolesterolmedicinen.

Sagen er, at Jes selv synes, han spiser for mange piller. Så efter aftale med lægen er det noget af det, han er stoppet med at tage. Da han talte med lægen dagen før, var beskeden, at han bare skulle fortsætte uden pillerne. Men Pernille vil gerne have ham på medicinen igen. Bare lidt.

Risiko for blodprop

”Det farlige med kolesteroltal er, at man ikke mærker, når det bliver værre,” siger hun til ham, mens hans kone Ann, som selv er sygeplejerske, siger:

”Jeg synes, han skal starte op igen.”

”Ja, skal vi ikke gøre det?” Spørger Pernille Jes.

”Men i går fik jeg at vide, at jeg bare skulle køre videre,” svarer Jes.

Pernille kigger på ham og lægger hovedet lidt på skrå, da hun siger:

”Jeg vil gerne passe på dig. Problemet er, at du ikke får bivirkninger, hvis det bliver værre.”

Pernille er bekymret for, at Jes får en blodprop. Han opfylder mange af risikofaktorerne. Herunder højt kolesteroltal, diabetes og overvægt. Hun forstår godt, at Jes er forvirret, når lægen dagen før ikke har sagt noget, og hun lover også at klare sin beslutning med ham senere på dagen, når hun har supervision.

Flere opgaver

Jes er en af de typer patienter, som Pernille har fået flere af de seneste år, og som fylder meget i hendes arbejde. Nemlig patienter med kroniske sygdomme som netop diabetes, KOL, osteoporose, astma og forhøjet blodtryk. Det er opgaver, de praktiserende læger tidligere har varetaget i et mindre omfang, men i overenskomstaftalen mellem lægerne og regionerne i 2018 overtog de hovedparten af den opgave fra hospitalerne.

→ **Nohr Zeuner** har ved et uheld klippet sig i fingeren i skolen. Det har blødt meget og er stadig lidt hævet. Konsultationssygeplejerske Pernille Bille kigger grundigt på såret, renser det og giver ham små plasterstrips på til at holde det sammen. Samtidig roser hun ham for at klare det flot og taler med ham om fodbold. Til sidst får han en lille bandage på fingeren.

← Konsultationssygeplejerske Pernille Bille tager rigtig mange blodprøver i løbet af en dag. Her er det **Jørgen Ruberg** på 82 år, der er i behandling for forhøjet blodtryk, som bl.a. skal have tjekket sine nyretal.

→ **Zöhre Benli** har for nylig fået ny medicin. Siden har hun haft problemer med maven, og det bekymrer hende, fordi hun snart skal ud at rejse. Pernille måler hendes blodtryk, der ligger lidt højere, end det plejer. Hun spørger ind til symptomerne, og noget tyder på, at det går bedre. Hun råder Zöhre til at give det et par dage mere, og se om det ikke går over. Hvis ikke, skal hun komme igen.

Det har givet flere opgaver og øget behovet for flere sygeplejersker, men også andet praksispersonale. Der var 20 pct. mere praksispersonale i 2021 end i 2018.

De nye opgaver er i stort omfang blevet delegeret videre til sygeplejersker som Pernille. Allerede et år efter aftalen blev lavet, fortalte 79 pct. af konsultationssyge-

plejerskerne, at de i højere grad udførte selvstændige årskontroller som KOL, diabetes, astma m.m., viser en undersøgelse fra Dansk Sygeplejeråd (DSR) fra 2019 .

Oplæring "side by side"

De nye opgaver, der løbende tikker ind på sygeplejerskernes opgaveportefølje,

kræver, at sygeplejerskerne bliver uddannet og oplært. Det foregår typisk som "side by side"-oplæring af de læger, sygeplejerskerne er ansat af. Desuden kommer de på mange af de efteruddannelseskurser, som PLO udbyder, der typisk er målrettet de nye opgaver og varer mellem en og fem dage. Der er blevet langt flere af dem, og de er efterspurgt. Fra at udbyde 40-50 kurser om året i 2013 er der i dag 160-180 kurser.

Ifølge overenskomsten mellem Praktiserende Lægers Arbejdsgiverorganisationer (PLA) og DSR har sygeplejerskerne ret til fire dages efteruddannelse om året, men det er ikke godt nok, hvis du spørger sygeplejerskerne. De vil have mere teoretisk viden om de opgaver, de overtager og udfører, fortæller Marianne Cederholm, som er formand for det faglige selskab for konsultationssygeplejersker (FSKIS).

Med en dybere forståelse for problemstillingerne vil sygeplejerskerne også være bedre i stand til at hjælpe patienterne og opdage og forebygge sygdomme og symptomer.

For nogle konsultationssygeplejersker betyder det, at de selv vælger at tage ekstra uddannelse ved siden af arbejdet og for egen regning. Det gælder f.eks. Pernille.

KRONISKE SYGDOMME FYLDER

Konsultationssygeplejerskerne fik i 2019 følgende spørgsmål om, hvilke opgaver de varetager i højere grad ift. 2018: Så mange svarede:

- Borgere med kronisk sygdom som KOL, diabetes, astma: 79 pct.
- Elektroniske forløbsplaner for kroniske patienter: 46 pct.
- Sygebesøg i hjemmet: 38 pct.
- Forebyggende indsatser: 33 pct.

Kilde: Undersøgelse fra Dansk Sygeplejeråd, 2019

Kapitel 3

HJERTESYG KÆMPER MED SMØGERNE

En lille rullevogn fyldt med udstyr til at tage blodprøver står skråt bag Pernille i konsultationen. I hvide, hullede beholdere står massevis af blodprøveglasser sorteret

efter lågenes farver, der er røde, grønne, lilla, lyslilla – og enkelte blå, lyserøde og orange. En taperulle ligger også klar ved siden af en kasse med vatrunddeller og en stabel urinkopper.

På hylden under fylder en stor gul affaldsspand til nåle og adskillige pakker med bandager.

Skråt foran Pernille sidder dagens ottende patient i den sorte stol. Jan Christensen er 68 år, slank og har lyst hår, og er til årskontrol, fordi han har for højt blodtryk. Og så er han hjertesyg og har

Huden er afskallet og rød i **Jan Christiansens** håndflader. Han døjer i det hele taget med sin hud, der klør og gør ondt, fortæller han til konsultations-sygeplejerske Pernille Bille, da han er til årskontrol, fordi han er i behandling for forhøjet blodtryk.

med foldede hænder og svarer roligt på de spørgsmål, Pernille stiller.

”Jeg skal selv gøre det”

Jan cykler omkring 15 km. Han spiser grønt hver dag og drikker 1-5 genstande alkohol om ugen. Rygningen er hans akilleshæl, fortæller han. 15-20 cigaretter ryger han om dagen, men tankerne om at stoppe er blevet hyppigere. Han er bange for, hvor han skal gøre af sine hænder, hvis han holder op, og Pernille spørger for sjov, om han har overvejet at hække, men det vil Jan overlade til sin kone, griner han.

Pernille holder ham fast på emnet og forklarer, at det vil beskytte både hans hjerte og lunger, hvis han stopper med at ryge. Hun foreslår gratis rygestopkursus i kommunens sundhedscenter. Men Jan afviser.

”Hvis jeg først beslutter mig for at stoppe, er jeg så stædig, at det nok skal lykkes. Men jeg skal selv gøre det,” siger han, og Pernille smiler til ham:

”Jeg kan mærke, at du er på vej. Det er dejligt. Jeg er glad for, at du vil snakke med mig om det. Nu skal jeg nok lade være med at spørge mere.”

Jan har sin egen lyd

Imens har hun hevet et stetoskop frem, der har ligget på skrivebordet, og lytter til hans hjerte og lunger under den lyseblå skjorte.

”Du har din egen lyd. Kan du høre hjerterklappen, når du skal sove?”

Det kan Jan godt. Den er høj. Lynhurtigt fortsætter spørgsmålene om vandladning og afføring, rejsning og sex, og til sidst gennemgår hun en række vitamintilskud. Herunder et forslag fra Pernille om

at spise zink, der kan være godt for huden.

Næsten ubemærket har Pernille snuppet tre glas fra rullevojnene bag hende og sat på bordet foran dem. Et lilla, rødt og grønt. Et stykke tape med en vatrundel sidder klar på bordkanten, og pakken med nålen til blodprøven ligger klar.

Blodtryksapparatet har fast plads på bordet lige ved siden af patienterne, og Pernille sætter den sorte ballon på Jans venstre arm, hvorefter hun knapper skjorteærmet op på den højre og ruller op. Lynhurtigt sætter hun en regnbuefarvet elastik om overarmen, dupper lidt med en finger i albuehulen og stikker en nål i blodåren. Jan kigger roligt med, mens Pernille fylder de tre glas med mørkerødt blod. Det giver et lille gib i ham, da hun hiver nålen ud igen og taper vatrundellen på armen.

Slap af og træk vejret

Bagefter sætter hun blodtryksmåleren i gang og forsvinder ud af lokalet med blodprøverne og beskeden:

”Slap af. Træk vejret ind gennem næsen og ud gennem munden.”

Der bliver stille i rummet. Ballonen knitrer, mens den puster sig op omkring overarmen. Fra det åbne vindue høres bilernes brummen. Så er Pernille tilbage. Hun konstaterer, at blodtrykket ligger lige i overkanten. Det positive er, at det ikke er steget siden sidst.

Årskontrollen hos hende er slut. Nu skal blodprøverne analyseres, og så skal Jan have en tid ved lægen, som ud fra Pernilles forarbejde skal afgøre, om medicinen skal justeres, eller der skal ske andre tiltag.

fået indopereret en ny hjerteklap. Pernille spørger, hvordan han har det. Lige nu er det hans hudproblemer, der fylder. Han viser hænderne frem, der er røde og afskallede. Det er ikke et nyt problem, men det er blusset op igen efter coronaperiodens hyppige brug af sprit.

Pernille har drejet computerskærmen, så Jan kan se, hvad hun skriver samtidig med, at hun taler med ham. Hun spørger til hans forældre. Hvad de døde af. De havde ikke hjerteproblemer, men hudproblemerne har han arvet fra sin far. Jan sidder

Kapitel 4

UDDANNELSE GØR PERNILLE MERE SIKKER

For nogle år siden havde Pernille aldrig lyttet til Jans hjerte og lunger ved en årskontrol. Det hører i princippet med til lægens opgaver. Men det er en af de kompetencer, hun har fået på kandidatuddannelsen i Advanced Practice Nursing (APN), som hun er i gang med at tage.

Det sker på deltid over fire år i stedet for to på fuld tid. Tre år er nu afsluttet, og det næste år skal hun bruge på at lave kandidatopgaven. Så allerede nu er der meget af det, hun har lært på uddannelsen, som hun bruger aktivt i hverdagen.

Herunder at lytte med stetoskopet, som nu er en helt naturlig del af det, hun gør. Før havde hun blot spurgt, om patienten mærkede symptomer. Med stetoskopet kan hun høre, om der er en mislyd eller

noget uregelmæssigt. Er der det, undersøger hun i patientens journal, om det er noget, der er opmærksomhed på. Hvis ikke, taler hun med lægen om, hvad der skal ske herfra.

Tør mærke og tage stilling

Pernille gav sig i kast med uddannelsen, fordi hun gerne ville udvikle sig inden for faget. Mere end fire dages kursus om året. Hun ville gerne have en dybere indsigt, så hun kunne føle sig mere sikker på det ansvar, hun tager på sig hver dag. Det er lykkedes på mange parametre.

Kommer der f.eks. en patient, der har slået knæet, tør hun i dag godt mærke på det og tage stilling til, hvad det kan være. Hun vender det altid med lægerne, men i stedet for bare at skubbe det videre til lægerne med det samme, tør hun godt tage en vurdering selv og f.eks. sende en patient hjem igen med det samme med besked om at se tiden an.

Hun har fået den akademiske tankegang, der har givet hende evnen til at læse forskningsresultater og implemen-

tere dem i hverdagen. Hun tænker på en ny måde, hvor det er blevet lettere at skelne mellem skidt og kanel.

Lønforhøjelse af ”familien”

For at kunne tage uddannelsen er Pernille gået ned i tid, så hun har fri hver torsdag. Det har de to læger i hendes praksis sagt ok til, selvom de har svært ved at undvære hende. Det er hun glad for. Men det har selvsagt givet færre lønkroner til Pernille. Håbet er nu, at hun med sin kandidatuddannelse og øgede kompetencer i bagagen kan få en lønforhøjelse.

Men den del er også svær. I en hverdag, hvor man arbejder så tæt sammen, at man næsten føler sig som en lille familie, synes Pernille, det kan være svært at bede om mere i løn. Og det er hun langt fra den eneste, der synes, fortæller Marianne Cederholm, formand for konsultationssygeplejerskernes faglige selskab (FSKIS).

Samtidig er det vidt forskelligt, hvordan den enkelte læge vælger at aflønne sine sygeplejersker. Nogle konsultationssygeplejersker får kun det, der er aftalt i overenskomsten. Andre forstår at forhandle individuelle tillæg med den eller de læger, de er ansat hos.

44-årige **Pernille**

Bille har været konsultationssygeplejerske i 13 år, hvor hun løbende har fået mere ansvar. De seneste syv år har hun haft egne konsultationer. Nu er hun i gang med en APN-uddannelse på deltid, og den akademiske uddannelse har allerede gjort hende langt mere fagligt sikker på hverdagens opgaver.

DSR og PLA indgik 27. juni – aftenen før *Sygeplejersken* blev trykt - en overenskomstaf tale med en lønstigning på 6 pct. til konsultationssygeplejerskerne. Se nyhed på side 8.

Svære OK-forhandlinger

I skrivende stund er overenskomstforhandlingerne mellem DSR og PLA stadig i gang. Det har de været siden november 2021. DSR kæmper for mere uddannelse og en højere løn til konsultationssygeplejerskerne, netop med baggrund i flere opgaver, der er mere kompetencekrævende. Men parterne er endnu ikke nået til enighed.

Jørgen Skadborg, formanden for PLO, mener ikke, at sygeplejerskerne skal have lønforhøjelse, når de tager ekstra kurser. Det er en del af arbejdet, at man holder sig ajour og dygtiggør sig løbende. Det gør lægerne også. Det betyder, at sygeplejerskerne kan arbejde mere selvstændigt med patienterne, og det skulle også gerne gøre arbejdet sjovere. Ellers ville de mere få en funktion som laborant eller sekretær som i gamle dage, hvor de kun indsamlede data og ikke fungerede så selvstændigt.

Nægtede at cykle

Pernille synes, det er fedt at udvikle sig, og hvis hun mærker, at hun er ved at køre fast, gør hun noget ved det. Hun husker en

periode, hvor hun var kørt sur i arbejdet. Patienterne vidste, hvad hun ville spørge om, og hun fornyede sig ikke.

Her har APN også vist sin positive effekt. På studiet har hun lært at spørge ind til patienterne på en ny måde og optage anamnese, som også giver et indblik i den familiære disposition. Pludselig fik hun åbnet for nye vinkler i patienternes liv. De fortalte om deres barndom og ungdom, og om ting, der gjorde, at hun forstod og kunne hjælpe dem på nye måder.

Hun havde f.eks. en patient, der er ikke ville bruge motionscykel. Det viste sig, at han som barn arbejdede i sin fars købmandsbutik, hvor han, fra han var otte år, var blevet sendt ud på cykel med varer. Så da han flyttede hjemmefra, ville han bare ikke op på en cykel igen. Med den viden kunne hun motivere ham til motion på en anden måde.

Et rum for sorg over sextab

Patienternes sexliv begyndte hun også at spørge mere til, selvom hun syntes, det var svært. Til sin egen overraskelse åbnede patienterne op og fortalte, hvad de var kede af, og hurtigt fandt hun f.eks. ud af, at mænd over 60 år ikke har nogen steder at gå hen med deres sorg, hvis de ikke kan

dyrke sex. Det gav hun dem nu et rum for.

Det var en øjenåbner at opleve, at da hun kom ud af sin egen komfortzone og ud over det, som hun troede, at patienterne ikke havde lyst til at tale om, endte det med at blive en facilitet til at hjælpe dem.

Siden har det givet Pernille mange positive tilkendegivelser fra patienterne. Det gør hende glad ved at være sygeplejerske.

I sin konsultation i Herlev dukker endnu et kendt ansigt op i Pernilles formiddagsprogram, inden det er tid til dagens supervision med lægen.

Kristina Anstfjord har bidt sig selv i læben et par dage tidligere. Nu gør såret ondt, og hun er bange for, at der er gået betændelse i det. Det mærkes anderledes end et forkølelessår, synes hun. Men konsultationssygeplejerske Pernille Bille vurderer, at det er et forkølelessår. Hun fortæller Kristina, at det kan behandles med piller, som hun også kan bruge forebyggende, hvis hun kan mærke, at et sår er på vej. Og så kan hun smøre det med creme.

Kapitel 5

GLÆDEN VED AT KENDE SINE PATIENTER

Maria Lie-Olesen har taget plads i den sorte stol i Pernilles konsultation med sin godt tre måneder gamle Malba Lie-Chimera på skødet. Et rosa sløjfebånd sidder om det lille hoved med det sparsomme hår og matcher bukserne i samme farve og den blomstrede bluse. Hun smiler, mens tungen går på opdagelse rundt om munden. Pernille har lagt sine hænder på de to små lår og storsmiler til de små babyøjne.

Hun kigger hurtigt op på Maria og spørger, hvordan det går. Kommenterer, hvor godt hun ser ud – og med nylakerede orange negle. Maria svarer dog, at det er ret hårdt.

På skrivebordet ligger to vacciner klar. Maria trækker bukserne ned på Malba. Hun skal stikkes en gang i hvert lår. Pernille vasker huden med en vattot og adværer om, at det første stik ikke er så slemt, men det er det andet. Det svier.

”Tutuut...! Puttetuut...!” dikker Pernille, idet hun stikker Malba i højre lår, som bliver besvaret med en virren med hovedet hos Malba. Lynhurtigt har Pernille også stukket hende i det andet lår. Den lille krop bryder ud i et hjerteskaarende skrig, mens kroppen vrider sig i en flitsbue på Marias skød.

Trist, når patient dør

Malba bliver ikke rigtig glad igen, men Maria trøster og tager det roligt. Det er ikke første gang, hun prøver det. Malba har to storebrødre derhjemme, som Pernille også kender, ligesom hun har fulgt Maria gennem graviditeterne. Det er en af gaverne ved at være konsultationssygeplejerske og ved, at opgaver går fra lægerne til Pernille.

Hun kender familierne. Patienterne. Hun kan se, når der er noget galt. Og hun bliver ked af det, når hun får en epikrise om en, der er død.

Formiddagen er ved at være slut. Klokkeren er 12, og nu venter en supervision med lægen Mads Grarup i hans konsultation, der ligger på den anden side af gangen og er lidt større end Pernilles.

Pernille får plads i Mads' store sorte kontorstol, og han sætter sig ved siden af hende. Med blikket rettet mod oversigten over dagens patienter på computeren gennemgår de dem en for en. I lyn tempo. Mads lytter og nikker tilfreds.

Kolesterolmedicin – eller ej?

Da de kommer til Jes Richelsen, stopper Pernille op og forklarer situationen. At hun måske har dummet sig. At Jes havde spurgt Mads, om det var ok ikke at spise de kolesterolsænkende piller dagen før, og at hun nu havde sagt, at han skulle.

Hver dag kl. 12.00 har konsultationssygeplejerske Pernille Bille supervision med en af de to praktiserende læger. I denne uge er det **Mads Grarup**, som hun gennemgår sine patienter med.

OVERSIGT OVER PERNILLES FORMIDDAG DEN 1. JUNI:

- 8.00: Første graviditetsundersøgelse
- 8.30: Vægttabsforløb pga. forhøjet blodtryk
- 8.45: Patient
- 9.00: Møde med de to læger, uddannelseslægen og sekretæren
- 9.15: 15-månedersvaccination
- 9.30: Diabetespatient
- 9.40: Patient
- 9.50: Diabetespatient
- 10.05: Telefonkonsultation ang. blodtryksmedicin
- 10.15: Årskontrol: Forhøjet blodtryk og hjertesyg
- 10.30: Forkølelsessår
- 10.45: Tremånedersvaccination
- 11.00: Administration: Mails, opfølgning på epikriser fra borgere, der er udskrevet fra hospitalet
- 11.15: Ondt i øret (mellemørebetændelse)
- 11.30: Blodtryksbehandling
- 11.45: Dreng er blevet klippet i fingeren
- 12.00: Supervision
- 12.20: Frokost
- 12.30: Møde med personale fra alle fire praksis på gangen
- 13.00: Flere patienter

Pernille argumenterer med, at Jes er overvægtig med øget risiko for blodprop.

Mads har dog ingen problemer med, at Pernille har sat Jes på kolesterolmedicinen igen. Det er bare fint. Efter kort at have vendt de sidste patienter taler de i stedet om et af de plejehjem, som han og Pernille kommer fast ud på, og som vil forsøge at organisere beboernes årskontroller bedre.

Klokken er 12.20, og i den anden ende af den lange lægegang, som Herlev Lægehus deler med tre andre lægepraksis, er personalet fra hele gangen samlet til frokost. Efterfølgende holder de det månedlige fællesmøde, der i dag handler om affaldssortering og den halvårslige fag- og festdag.

Når klokken slår 13.00, åbner Pernille igen sin konsultation for eftermiddagens patienter. ●

Sundhedsreform:

FLERE LÆGER I ALMEN PRAKSIS

I den nyligt vedtagne Sundhedsreform er der disse mål for almen praksis:

- 6.500 speciallæger i almen praksis i 2035.
- Det er en stigning på 43 pct. fra 2022 til 2035.
- Indsats for at styrke lægedæknings-truede områder.
- Flere læger skal understøtte, at almen praksis skal løse flere og nye opgaver.
- 38,5 mio. kr. i alt er afsat frem mod 2028 til arbejdet for bedre lægedækning.

Vision:

FLERE OPGAVER TIL PRAKSISPERSONALET

I 2020 udarbejdede Danske Regioner og PLO 'Vision for almen praksis 2030' med følgende mål:

- Flere læger og mere praksispersonale skal sikre frit lægevalg i hele landet.
- Almen praksis skal i højere grad være omdrejningspunkt for patienter og ansvarlig for det samlede patientforløb.
- Klinikken skal ses som en enhed, hvor personalet varetager en stor del af opgaverne. De praktiserende læger har det overordnede ansvar, men mange opgaver udføres af praksispersonalet.
- Fremtidens klinik vil oftere bestå af flere læger under samme tag.
- En række faggrupper vil i højere grad arbejde i lægeklinikkerne, herunder læger, sygeplejersker, sekretærer, social- og sundhedsassistenter, bioanalytikere, jordemødre, medicinstuderende, fysioterapeuter mfl.

Symphony.

**Brystpumpe til hospital og udlejning.
For optimal stimulering, opbygning og
vedligeholdelse af mælkeproduktionen,
når amning ikke er mulig
eller tilstrækkelig.**

Til dig
der er i kontakt
med mor og
barn

Dobbeltpumpning:

Tidsbesparende og effektivt

**Hver dråbe tæller for en sund udvikling af det nyfødte barn.
Symphony brystpumpe kan hjælpe mødre med at overvinde både
mindre og større problemer under hele ammeperioden.**

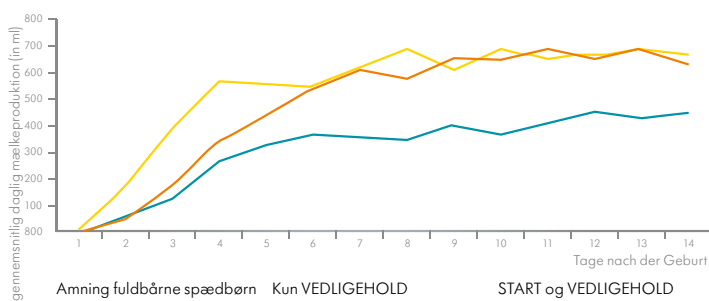
Stimulering af mælkeproduktionen og pumpning er effektivt, når brystpumpen efterligner barnets naturlige sugerytme: Forskningsbaserede pumpeprogrammer i PLUS-kortet til Medela Symphony brystpumpe er bevist effektivt at støtte tidlig igangsættelse og langsiget mælkeproduktion¹, så længe barnet ikke kan suge effektivt:

I START-programmet efterligner Symphony det uregelmæssige sugemønster den nyfødte har, i de første dage efter fødslen og støtter således den vigtige prolaktinrespons², som signalerer til brystet, at det skal producere mælk.

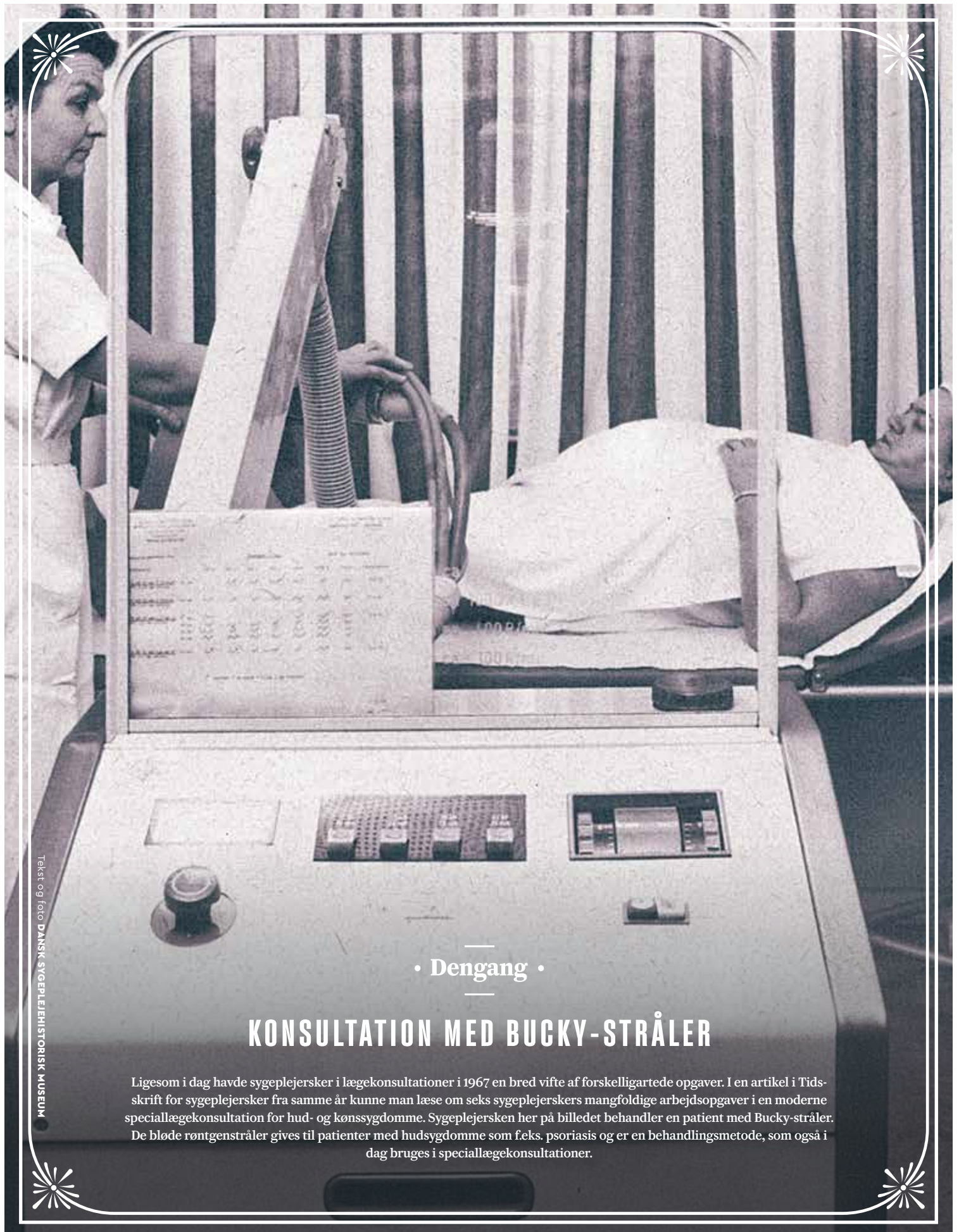
I VEDLIGEHOLD-programmet efterligner Symphony barnets sugemønster efter sekretorisk aktivering. Den forskningsbaserede 2-fase teknologi hjælper mødre med at opbygge og opretholde mælkeproduktionen^{1,3} og optimere den tilgængelige mælkemængde.^{3,4,5,6,7}

Kender du til vores nye magasin med information om mælkeproduktion, amnestøtte, modermælk og med opdateret og relevant forskning? Tag et kig!

References

1 Meier PP et al. J Perinatol. 2012; 32(2):103–110. **2** Zinaman MJ et al. Pediatrics 1992; 89(3): 437-440. **3** Meier PP et al. Breastfeed Med. 2008; 3(3):141–150. **4** Spatz DL. J Perinat Neonatal Nurs. 2018 Apr/ Jun;32(2):164-174. **5** Meier PP et al. Breastfeed Med. 2008; 3(3):141–150. **6** Kent JC et al. Breastfeed Med. 2008; 3(1):11–19. **7** Kent JC et al. J Hum Lact. 2003; 19(2):179–186

Tekst og foto DANSK SYGEPLEJERHISTORISK MUSEUM

• Dengang •

KONSULTATION MED BUCKY-STRÅLER

Ligesom i dag havde sygeplejersker i lægekonsultationer i 1967 en bred vifte af forskelligartede opgaver. I en artikel i Tidsskrift for sygeplejersker fra samme år kunne man læse om seks sygeplejerskers mangfoldige arbejdsopgaver i en moderne speciallægekonsultation for hud- og kønssygdomme. Sygeplejersken her på billedet behandler en patient med Bucky-stråler. De bløde røntgenstråler gives til patienter med hudsygdomme som f.eks. psoriasis og er en behandlingsmetode, som også i dag bruges i speciallægekonsultationer.

H E R F Å R PÅRØRENDE O G S Å FØRSTEHJÆLP

Med et prisvindende forskningsprojekt har projektsygeplejerske Mia Blaabjerg haft held til at sætte fokus på en til tider overset patientgruppe: De pårørende. I Traumecentret på Aarhus Universitetshospital har det bl.a. udmøntet sig i to nye opholdsrum til pårørende – og en øget bevidsthed om, hvad mennesker i krise har brug for.

Tekst **HELLE LINDBERG** · Foto **MIKKEL BERG PEDERSEN**

Beroligende farver på væggen. Tændte lys på bordet og en stumtjener til jakken. En komfortabel sofa og bløde puder. En lade-station, hvor du kan få strøm til din telefon. Læsestof og spil til tankeadspre-delse. Drikkevarer og snacks til fri afbenyttelse.

Tilkaldesnoren i hjørnet af rummet, et par enkelte informationspjecer og det faktum, at væggen ud mod den tilstødende gang er lavet af glas, er de eneste umiddelbare påmindelser om, at vi er på et hospital. Det er meningen, forklarer projektsygeplejerske og traumekoordinator Mia Blaabjerg.

”Vi ville gerne have, at rummene mindede så lidt om resten af afdelingen som muligt. De fysiske rammer satte nogle naturlige begrænsninger, men alt i alt er

det en klar forbedring fra før,” siger hun, da *Sygeplejerskens* udsendte tager plads i sofaen.

Vi befinder os i Traumecentret på Akutafdelingen på Aarhus Universitetshospital, i det ene af to nyindrettede opholdsrum. Rummene er tiltænkt pårørende til kritisk syge eller akut tilskadedkomne patienter. Her kan ægtefæller, partnere, forældre, børn eller søskende få en smule ro i trygge omgivelser, alt imens de venter på at høre nyt om deres kære.

Prisvindende forskningsprojekt

Og netop tryghed og ro er ekstremt vigtigt for pårørende til traumepatienter, fortæller Mia Blaabjerg.

”Det er mennesker, som er i chok, når de kommer ind. De er bange, de er krise og lige pludselig skal de måske opholde

Sygeplejerskens guide til krisehåndtering

Når den pårørende ankommer:

- Stå klar og tag imod
- Lyt og udvis nærvær
- Normaliser deres reaktioner

Undervejs:

- Informer løbende om, hvad der sker
- Brug ord og forklaringer, der er forståelige
- Spørg om den pårørende vil være hos patienten
- Inddrag den pårørendes viden om patienten

Når du tager afsked med den pårørende:

- Forbered dem på det videre patientforløb
- Giv hjælp til selvhjælp
- Informer om mulighederne for yderligere hjælp

Kilde: Lommekortet ”Guide til krisehåndtering,” Region Midtjylland

sig på hospitalet i mange timer. De har brug for, at der bliver taget hånd om dem og de har brug for at kunne være et rart sted, hvor der er tænkt på deres basale behov,” siger hun.

De nye pårørenderum er resultatet af konkret forskning – Mia Blaabjergs egen. Hun har for sit kliniske studie ’Meeting Relatives in Trauma Centres’ netop vun-

”De ting, de pårørende sidder og forestiller sig nede i opholdsrummet, er ofte langt værre end virkeligheden.« fortæller **Mia Blaabjerg**.

kring den ofte livreddende behandling af en traumepatient, kan de pårørende godt få oplevelsen af at blive kørt ud på et sidespor,” siger Mia Blaabjerg.

Forskningen viser dog, at det er positivt for de pårørendes krisehåndtering, hvis de bliver inddraget i slagets gang. Derfor har de på Traumecentret i Aarhus fået mere fokus på bl.a. at spørge familimedlemmerne, om de vil med ind til patienten, imens behandlingen stadig står på – når der er mulighed for det.

”De ting, de pårørende sidder og forestiller sig nede i opholdsrummet, er ofte langt værre end virkeligheden. De får typisk bearbejdet oplevelsen langt bedre efterfølgende, hvis de har set, hvad der er foregået, med egne øjne,” siger Mia Blaabjerg.

Pårørende bærer traume for to

De fysiske rammer i opholdsrummene er således ikke den eneste ændring, forskningsprojektet har medført. Ifølge Mia Blaabjerg er sygeplejerskerne på afdelingen virkelig glade for at have fået nogle konkrete redskaber, de kan bruge til at hjælpe de pårørende – det er hun i øvrigt også selv.

”Vi er blevet mere bevidste om, hvad de har brug for. Vi har bl.a. haft oplæg med en krisepsykolog og vi har også lavet et action card, som vi kan have i lommen og støtte os til, når vi er sammen med de pårørende. Allervigtigst er det dog, at vi bare sørger for at være til stede og være der for dem,” siger hun.

”Der var en pårørende, der sagde til mig, at hun faktisk skulle bære et traume for to mennesker – både for hende selv og patienten. Patienten var jo bevidstløs igennem det hele, men skulle senere have genfortalt alt, hvad der var sket. Det synes jeg er en god pointe – og hvis de pårørende skal være i stand til det, så kræver det, at vi giver dem de bedste forudsætninger for at komme godt videre,” siger Mia Blaabjerg. ●

det prisen for Årets Patientfokus ved den første prisuddeling nogensinde for Danmarks bedste kliniske afprøvninger og forsøg.

Som et led i sit projekt har hun interviewet 11 pårørende og haft telefonsamtaler med cirka 500 pårørende til traumepatienter. Samtalerne har taget udgangspunkt i de pårørendes egne oplevelser med akutafdelingen og det sundhedspersonale, der møder dem, når de kommer ind.

”Projektet udsprang af to ting. Dels fik vi at vide af pårørende, at der var ting, vi godt kunne gøre bedre. Dels efterspurgte sygeplejerskerne på afdelingen kompetencer til at håndtere de pårørende – de følte, de manglede viden om, hvordan man bedst kan agere, når man står med mennesker i akut krise. Som traumesyge-

plejersker er vi trænet i at redde liv og at fikse patienterne med vores hænder, men det er noget helt andet, der kræves, når du skal tage hånd om familierne og de nærmeste,” siger Mia Blaabjerg.

Med ind på traumestuen

Undervejs i samtalerne med de pårørende blev Mia Blaabjerg ret hurtigt opmærksom på særligt én fællesnævner: Familiedlemmerne fortalte alle sammen om, hvor vigtigt det var for dem, at de følte sig set, hørt og mødt, allerede fra første øjeblik, hvor de trådte ind på akutafdelingen.

”Bare dét, at der står en rolig sygeplejerske eller fagperson klar til at møde dem – at de er ventet, at der er et rum til dem og at de løbende får informationer – er alfa og omega for deres oplevelse af trykthed. I det kaos, der kan opstå om-

SYGEPLEJERSKER ER MED TIL AT

NYTÆNKE PSYKIATRIEN

Sygeplejersker skal i langt højere grad initiere og bidrage til forskning i psykiatrien. Det er helt afgørende, hvis der skal skabes bedre indsatser for mennesker med psykisk sygdom. Det mener professor Julie Midtgaard, leder af forskningscenteret CARMEN, der for nylig vandt prisen som "Årets nye forskningsmiljø".

Tekst ANNE WITTHØFFT · Foto NIKOLAI LINARES

For et års tid siden fik Psykiatrisk Center Glostrup sin allerførste ph.d.-studerende med sygeplejefaglig baggrund.

"Det er vildt, at jeg er den første," siger Kickan Roed, inden hun fortsætter med et smil: "Men det var da også på tide."

"Vi er jo den største faggruppe på de psykiatriske afsnit. Det er os, der er mest sammen med patienterne, og tit er det jo også os, der er med til lægesamtaler, når der skal træffes beslutninger om medicin. Vi oversætter, hvad lægen har sagt til patienten, og vi er patientens advokat i for-samtaler, inden patienten går ind til lægen," forklarer Kickan Roed, der har specialuddannelsen i psykiatrisk sygepleje og både har arbejdet i voksen- og børne- og ungepsykiatrien, inden hun læste en cand.scient.san.

"Jeg tror, at sygeplejersker har en ret stor magt i forhold til at få patienten i den ene eller den anden retning. Og derfor kommer sygeplejerskens syn på f.eks. me-

dicin nedtrapning og skizofreni til at have betydning for patienterne," siger hun.

I dag er Kickan Roed ansat i den kun et år gamle forskningsenhed CARMEN (Centre for Applied Research in Mental Health Care). Den 7. juni vandt enheden prisen for "Årets nye forskningsmiljø", for på et år at være vokset fra to til ni medarbejdere med forskellige baggrunde inden for bl.a. sygepleje, psykologi, fysioterapi og humanfysiologi.

Julie Midtgaard, professor, psykolog og daglig leder af CARMEN siger:

"Hvis sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuters viden og perspektiver fra klinikken ikke bliver bragt mere i spil i forskningen, så bliver nogle egentlig ret basale elementer af det at være i behandling for en psykisk sygdom jo ikke medtænkt og det taber både patienterne og psykiatrien på."

Succes med nedtrapning

Derfor er hun og Kickan Roed også både glade over og stolte af, at det er lykkedes

Kickan Roed at få bevilget et tre-årigt ph.d.-stipendiat finansieret af Novo Nordisk Fonden. Gennem kvalitative studier skal hun afdække sundhedsprofessionelles, patienters og pårørende perspektiv på nedtrapning af antipsykotisk medicin i behandlingen af skizofreni.

Ph.d.-projektet bygger videre på resultaterne af et satspuljeprosjekt i Enhed for kompliceret skizofreni. Her er det lykkedes for professor og læge Jimmi Nielsen at reducere medicinforbruget for flere end halvdelen af de deltagende patienter med mere end 50 pct.

Men trods den store succes med medicin nedtrapningen, er der stadig masser af ubesvarede spørgsmål, som ikke alene kan besvares ud fra kvantitative, biologiske og medicinske data.

Nogle af de spørgsmål skal Kickan Roed forsøge at besvare med sin afhandling.

Medicin skiller vandene

Det første spørgsmål, hun har forsøgt at belyse, er, hvorfor Enhed for skizofreni oplever et forbehold fra både pårørende, psykiatere og andre læger i forhold til at lade patienterne trappe ned eller ud af deres medicin.

Derfor har hun lavet en række fokusgruppinterview blandt sundhedspersonale i både social- og hospitals-psykiatrien i to forskellige regioner.

"Målet var at undersøge hvilke barrierer, der kunne være for medicin nedtrapning blandt klinikerne, som måske gør, at nogle patienter trods et ønske om at blive nedtrappet ikke får lov, fordi klinikerne

Danmarks bedste kliniske forsøg og afprøvninger 2022

Prisen som "Årets nye forskningsmiljø" blev sammen med seks andre priser under overskriften uddelt for første gang den 7. juni. Det er Danske Patienter, Dansk Selskab for Fysioterapi, Dansk Sygepleje Selskab (DASYS), Lægemedelindustriforeningen (Lif), Lægeforeningen, Lægevidenskabelige Selskaber, LVS, Medicoindustrien, Fagforeningen Pharmadanmark, Akademikere i Life Science og Trial Nation, der står bag prisen.

ikke italesætter medicinnedtrapning som en mulighed eller som noget positivt."

Julie Midtgaard indskyder:

"Og du kan vel godt afsløre, at det er noget, de ansatte tydeligvis har meget stærke synspunkter på, og som derfor kan skille vandende lidt. Og at praksis på området derfor ikke just er evidensbaseret."

Kickan Roed svarer:

"Ja, der er stor forskel på, hvordan sundhedspersonalet anskuer psykisk sygdom og skizofreni. Hvis du ser skizofreni som en kronisk sygdom, så er det måske

Professor og leder af CARMEN, **Julie Midtgaard** tv., har med egne ord "headhundet" **Kickan Roed** og tøver ikke med at kalde hende et forbillede for sygeplejersker og et talent inden for forskning.

også klart, at du ikke er tilbøjelig til at ville trække folk ned, for så er der jo en grund til, at folk skal være i behandling. Men hvis man anser det som en sygdom, der har fluktuationer, og hvor man kan komme sig delvist eller endda fuldstændig, så vil man måske også være mere tilbøjelig til at give patienterne mulighed for at trække ned eller ud af medicinen, som der jo er så mange bivirkninger ved."

Kickan Roed fortæller, at forskning viser, at det betyder meget for patienterne at få lov til at finde et leje for medicinen, der passer til dem, og at mange af dem gerne vil give køb på at leve med lidt flere symptomer og så have større funktionsevne. Ligesom langtidsstudier tyder på, at de patienter, der bliver trappet ud eller ned, har en større funktionsevne end dem, der bliver ved med at være i medicinen.

Mange udtømte problemstillinger

Udover ph.d.-projektet har Kickan Roed bl.a. undersøgt behandlersygeplejerskers oplevelse af at behandle patienter med ikke suicidal selvskaade på akutmodtagelser. Hun brænder også for at bidrage til afstigmatisering af mennesker med psykiske lidelser og er i det hele taget meget optaget af patient- og menneskerettigheder og ret til selvbestemmelse.

"Noget af det tilfredsstillende ved at forske i psykiatrien er, at der er så mange udtømte spørgsmål og kliniske problemstillinger. Jeg ved fra nogle af mine medstuderende, at der er specialer, hvor man sidder og tæsker det samme data-sæt igennem for syvende gang. Det gør vi ikke her," siger Kickan Roed. ●

5 til ferien

Baren, tjeneren, fisken, den forsvundne eller bipolar? Her er fem bud på ferielæsning.

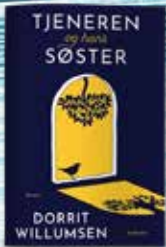
Tekst **MAJ SIERCKE**, ph.d., fagredaktør, *Sygeplejersken* og *Fag&Forskning*

Kristian Ditlev Jensen
BAR
Gyldendal 2021
392 sider - 299,95 kr.

BAR er en roman, som i formfuldendt sprog leverer en beskrivelse af et menneskes liv og tilværelse iscenesat gennem alkohol. Genkendeligheden ved kulturen og miljøerne igennem barndom, ungdom og voksenalder, hvor der tidligt bliver røget og drukket, har en imponerende detaljeringsgrad. Som barn ser Kristian Ditlev Jensen tidligt onklen gå i hundene som alkoholiker. Den udbredte alkoholkultur gennem ungdommens teenage- og studietid, hvor der drikkes igennem, er skræmmende faktuel. Som familiens første akademiker sidder han som en stolt 24-årig litteraturkritiker på Politiken, og i livet der følger, benytter han enhver lejlighed til at drikke en eller anden form for alkohol. Det starter med fester, så hverdagsforbruget, stresshåndteringen, lige et glas, mens der laves mad, dagligt overforbrug, professionel og inderlig interesse for gin, blackouts og så følger derouten.

Kemisk afhængig. Hvert kapitel har navn efter en drink. Romanen er en kontrafaktisk selvbiografisk roman, som udforsker det, der ikke skete, frem for det, der skete.

Dorrit Willumsen
TJENEREN OG HANS SØSTER
Gyldendal 2022
218 sider – 249,95 kr.

Historien handler om Alf og Søster, som har levet tæt sammen i en barndom, som de helst vil fortrænge. Nu er de pensionister. Alf er lige blevet udskrevet fra hospitalet, og Søster har forladt sin lejlighed for at passe ham. Alf går sejrssikkert ud på toiletet, som han forstopper ved at skylle en ble ud. Søster får det fisket op med salatsættet, som hun omgående smider ud.

Store kasser med hospitalsudstyr, engangssvampe, barrierecreme og hospitalsseng. Når hjemmeplejen kommer, står Søster klar med affaldsposen, stomiposen, kateterposen, ble, svampe og håndklæder. Bringerskåle med lunkent vand. En til "foroven" og en til "forneden". Og i den skål havde Søster engang æltet dej til fastelavnsboller.

Som barn var hun klynkende og havde knæ som overskårne tomater, som åbenbart ikke kunne klare at få en bror. Som pessimist frygter hun enhver form for forandring. Unge og ældre sygeplejersker, kvinder som omgås dem rutineret med en omsorg, som er smuk. Tilbageblik og gamle fotografier af en ung kvinde, for hvem naturen har været så ødsel, at rammerne for skønhed sprænges. Romanen er en sproglig perle, som både er mørk og humoristisk.

Mikkel Frey Damgaard
FISKEJOURNAL.
En begynders bekendelser
Gads Forlag 2022
256 sider – 299,95 kr.

Fiskejournal er en smuk bog. En af dem man gerne vil have liggende fremme som coffee table book. Omslag og illustrationer af fisk er smukt illustreret af Kamilla Wichmann. Et tilfældigt syn af en fisker ved kajen i Nordhavn åbner en erindringstunnel fra barndommen, hvor Mikkel fiskede med sin far. Foredrag om fiskeri er det, som kan få mænd ud af stuerne, og her sidder de så, 80 mænd skulder ved skulder til et foredrag om at fange havørred i fjordene og med et helt særligt fællesskab. Mikkel kaster sig over fiskeriet med kæmpe entusiasme og glæde. Han fisker med stigende vanvid og stiller hele tiden sig selv nye udfordringer og beskriver det altopslugende engagement i at fange den ultimative fisk. Langsomt går det op for ham, at besættelsen af fiskeriet og hans håndtering af den afspejler hans eget liv og forvaltningen af det, og det lykkes ham at træde et skridt tilbage og gentænke sit liv efter faderens selvmord.

Anna Dyhr
MAN FORSVINDER IKKE BARE, dagbogsroman
Jensen & Dalggaard 2022
236 sider – 259 kr.

To uniformerede betjente ringer på døren: "Er du Anna Dyhr? Din mor er fundet død i sin lejlighed". Kontakten har været afbrudt til moderen. Relationen har været for kompleks. Hun var som besat, paranoid, humørsvingende, skinger, og man skulle bære over. Psykiatrien var uden ressourcer, de tog sig ikke ordentligt af hende. De kunne ikke passe hende, som hun kunne. En uadskillelig symbiose.

Nu skal der holdes gravøl for hendes relationer – selvom de er flossede. Der er intet generelt ved situationen. Der er kun undtagelser. Ingen service. Sådan er det at være underklasse, som hverken imødekommes i liv eller død. Der var aldrig valg, men konsekvens. I kapsler af bundløs sorg og vrede, smerte og fortvivelse. Al den meningsløse lidelse.

Nu ligger mor udsultet på køl. "Bare du kunne se mig nu, mor. Ingen medicin, ingen indlæggelser, jeg har den dejligste søn. Jeg er forfatter". Vrede og kærlighed præger romanen med fortvivlelsen over, at kontakt ikke blev etableret, før det var for sent. Den komplekse sorg og litteraturen som en sproglig redningskrans gør bogen særdeles læseværdig.

Thomas Melle
MED VERDEN I RYGGEN
Jensen & Dalggaard
314 sider – 300 kr.

Der står en elefant i rummet, umulig at overse, og alligevel er der ingen, der taler om den. Måske er elefanten pinlig, måske er dens tilstedeværelse alt for indlysende, måske tænker man, at den nok skal gå sin vej, selvom den maser folk op ad væggen. Og det porcelæn, den har trampet i stykker, knaser stadig under skoålerne. Dét, der for et øjeblik siden var en slacker på druk, er dagen efter en patient, der medicinerer sig selv.

Thomas Melle beskriver en nøgtern, usentimental og fængslende beretning om at være bipolar. Personlige dramaer, tab og nederlag, små sejre og bedring. Begavede refleksioner rige på detaljer om maniske og depressive perioder skaber samhørighed med forfatteren og gør den litterære kvalitet meget høj.

Når nok er nok

Dansk Sygeplejeråds udgivelse af bogen 'Rød sommer' samler op på sygeplejerskernes fagkamp for ligeløn i forbindelse med OK21. Bogen fortæller historien om konflikten gennem en collage af billeder, fortællinger, baggrundsartikler, interviews, tegninger, og historiske perspektiver. I sin form fortsætter den en SoMe-lignende formidlingsform, som Dansk Sygeplejeråd også benyttede i bogen '2020 Year of the nurse'. Det er en form, som fungerer fint.

Rød sommer rummer mange fine hverdagsbeskrivelser og indspark fra de forskellige aktører. Der er samlet mange gode fotos fra demonstrationer og events forskellige steder i landet. Det giver et fint indtryk af konfliktens væsen og den historiske og samfundsmæssige kontekst, den er en del af.

Nu et par år efter sygeplejerskernes år er vi blevet så meget klogere, at de 1.000 flere sygeplejersker ikke blev til noget, og den anerkendelse, som man håbede at få gennem lønløft i OK21, udeblev. Retorik er tonen også skærpet hos formanden i forordet til bogen.

Samtidig giver bogen også et godt indtryk af, hvordan strategiske overvejelser og samarbejdende forhandlingsfællesskaber kommer til kort over for medlemmerne. Der er helt sikkert objektive og rationelle pejlemærker for, hvordan bestyrelse og kongres navigerer (fag)politisk – og hvad de anbefaler medlemmerne – men de er bare på lange stræk ligegyldige, når 'nok er nok'.

I bogens andet kapitel præsenteres fem interviews med forskellige perspektiver på lønkampen.

☹☹ Den historiske fagkamp er ikke længere måden at opnå resultater.

RØD SOMMER
Fotos og fortællinger
fra sygeplejerskernes
konflikt 2021

Dansk Sygeplejeråd 2021
Bogen er gratis for medlemmer,
læs mere på dsr.dk/rødsommer

De interviewede samfundsforskere, peger på, at Dansk Sygeplejeråd trænger til en løsningsorienteret forhandlingsstrategi. Den historiske fagkamp er ikke længere måden at opnå resultater. Det gælder både internt i forhold til medlemmerne og deres aktivisme og eksternt i forhold til at forstå kampen for sygeplejerskernes vilkår. Den må forstås som mere og andet end sygeplejerskernes egen – men også patienternes, befolkningens og samfundets. Man kan på den baggrund finde de historiske referencer til både Tjenestemandsureformen og Kirsten Stallknecht kuriøse.

Omvendt er den historiske baggrund tilbage til Stallknecht – ja, muligvis med koblinger tilbage til Nightingale og etableringen af sygepleje som fag – den ramme, som kan forklare, hvordan det gik sådan, at 'nok er nok'. Idéen om at sygeplejerskerne for at opnå ligeløn, skulle påtage sig yderligere ansvar for at løse sundhedsvæsenets udfordringer, forekommer at være et udtryk for mere af de samme nye offentlige styrings- og ledelsesformer, der har bragt os derhen, hvor vi er nu. Vi står i den værste rekrutteringskrise nogensinde på sundhedsområdet. Her spiller løn en rolle, men er blot en af flere afgørende nøgler. Det handler ikke om strategi, men om hjerteblod for sygeplejerskerne. Man kan blive i tvivl om, om eksperter og politikere forstår det? Det lader i Rød sommer til at stå lysende klart for Dansk Sygeplejeråd.

*Jesper Frederiksen, sygeplejerske ph.d.,
kandidat i pædagogisk sociologi*

Lad patienten komme til orde

Christin Walter
PATIENTENS STEMME
Forlaget Retlævs 2021
329 sider - 279,95 kr.

Bogen sætter fokus på patientoplevelser i belastende situationer, når det etablerede system og de fagprofessionelle ikke forstår eller ikke lytter til patientens udsagn. Den er skrevet med henblik på, at sundhedsprofessionelle bliver bedre til at tage sig tid til at lytte og forstå patienterne og udvise empati over for de subjektive aspekter i patienternes sygdomsoplevelser og forløb.

Forfatteren har selv en baggrund som sygeplejerske, og har undret sig over, at den holistiske vinkel ofte er mangelfuld eller ikke-eksisterende i vores faglige miljøer. Lægeløftet, Kierkegaard og Einstein er fokus for den læring og selvindsigt, som vi har mulighed for at opnå via patienterne – hvis vi tager os tid og giver patienternes udsagn fornøden opmærksomhed.

Bogen består af sygdomsoplevelser fortalt af patienter. Der er både eksempler på korte, klare historier, længere gribende beretninger, pårørendes udsagn og fagprofessionelle synsvinkler suppleret med forfatterens kommentarer og pointer undervejs. Der er ikke én samlet konklusion, fordi patienternes situationer og oplevelser er helt individuelle. De gengivne udsagn kan anvendes som eksempler og oplæg til faglige drøftelser. Man kan roligt sige, at patienterne kommer til orde – det er absolut bogens styrke. En skarpere samlet konklusion havde klædt bogen.

Ole Bjørke, sygeplejerske, master i sundhedspædagogik og tidligere lektor på Sygeplejerskeuddannelsen ved Københavns Professionshøjskole

Fremtidsperspektiveret aldring

Torben M. Andersen og
Jan R. Skaksen (red.)
ET ALDRENDE DANMARK
Rockwool Fondens
Forskningsenhed
Gyldendal 2022
188 sider - 199,95 kr.

Resultaterne af gedigen dansk forskning vedrørende danskernes alder, demografi og økonomi er spændende og opløftende aktuel læsning. Danskerne lever længere og med bedre helbred, hvilket giver nye perspektiver, fordi seniorerne har bedre ressourcer og flere muligheder end tidligere. Gruppen af ældre med beskedne ressourcer er faldende, og begrebet ældrebyrden erstattes af sund aldring, som er aktualiseret, fordi forbedrede pensionsforhold og forbedret helbred åbner for ikke tidligere set livskvalitet i den tredje alder.

Bogen beskriver det komplekse samspil mellem forskellige aldersformer: Kronologisk, biologisk, psykologisk og social alder. Danskernes opfattelse af sig selv og egne ressourcer i forhold til kulturelt engagement og social aktivitet er tydeligt forbedret gennem de seneste årtier, og tendensen er fremtidsperspektiveret. Det stiller krav til håndtering af f.eks. boformer, levevilkår, fritidstilbud, social aktivitet og økonomi samt sproglige justeringer af hidtidige opfattelser, stigmatiseringer og stereotypiske betragtninger om pensionister og alderdom.

Velfærdssamfundet sikrer flere borgere større livskvalitet, og bogen spørger: Kan det blive ved? Den svarer selv imellem linjerne: Tilsyneladende – for fremskrivningerne er lovende.

Ole Bjørke, sygeplejerske, master i sundhedspædagogik og tidligere lektor på Sygeplejerskeuddannelsen ved Københavns Professionshøjskole

Meningen med livet

LOTTE MARIE JENSEN

Klinisk udviklingspsygeplejerske på Smerteklinikken ved Friklinikken i Grindsted, Master i smertevidenskab og tværfaglig behandling

Tekst **MICHAEL HOLBEK**

HVAD LÆSER DU LIGE NU?

"'Kunsten at vælge sig selv. Om Kierkegaard, coaching og lederskab' af Pia Søtoft, der er lektor i etik og religionsfilosofi."

HVORDAN HAR DEN INSPIRERET DIG?

"På et eller andet tidspunkt i livet gør vi os tanker om dét at være menneske, og hvad meningen med vores liv egentlig er. Når mennesker rammes af sygdom og funktionstab, vokser behovet for eksistentielle refleksioner. Der opstår fortvivlelse over ikke længere at være den, man troede, man var. Hvem er man så, og hvornår er man sig selv? Ifølge Søren Kierkegaard er dét at stille spørgsmål langt vigtigere end svarene, og det bliver jeg mindet om selv at praktisere i mine samtaler. Bogen inspirerer mig til at holde fast i at turde reflektere sammen med den smerteramte, og jeg oplever, at især den ældre generation udtrykker behov for, at vi sammen kan bevæge os ind i det eksistentielle rum."

HVILKEN BOG BURDE ALLE SYGEPLEJERSKER LÆSE - OG HVORFOR?

"Birgitte Rahbek Kornums bog 'Forstå din søvn'. Fordi, som Søren Kierkegaard er citeret: 'Søvn, søvn, forfærdelige opfindelse, forfærdelige nødvendighed, du eneste magt som jeg frygter'."

HVILKEN BOG FIK DU ALDRIG LÆST HELT TIL ENDE?

"'Jytte vender tilbage' af Morten Münster. Men hvem ved, måske vender Jytte tilbage på natbordet."

KORT NYT OM BØGER

Lea Marie Løppenthin

LIVET GÅR OVER SINE BREDDER

Gyldendal
260 sider - 249,95 kr.

Komedieromanen er krøllet, smuk og morsom. Vild natur, myter og fantasi blandet med hverdag i en økologisk bevidsthed, hvor døden er en del af livet. Marianne og Karen har udviklet en særlig superøkologisk komposteringsteknik for afdøde mennesker som et alternativ til den almindelige CO2-forurenende kremering. Bedemandsvirksomheden Cyklus er centrum og bevæger sig fra Maribo, Grækenland og Bruxelles. Ole er nyansat ritualkonsulent. Jill, Rahim og Ulrikke er gartnere under usædvanlige omstændigheder. Karen er den idealistiske og ensomme direktør. Den velfortalte historie fører os igennem komposteringsteknikker og skrøbelige venskaber, som starter med Felix, der tager toget til København for at besøge sin bedste veninde, men ender til begravelse i Maribo.

Per Arne Dahl

GÆSTFRIHEDENS KRAFT

Kristeligt Dagblads Forlag 2022
192 sider - 249,95 kr.

Bogen er båret af citater fra biblen, litteratur og personlige oplevelser med gæstfriheden som centrum og universelt grundlæggende menneskeligt vilkår. Bogens ærinde i en tid hvor kriserne står i kø er at give et bud på, hvordan vi hver især kan bidrage til et mere inkluderende samfund. Gæstfrihed er verdens håb, når verden synes håbløs. Et budskab som er aktualiseret af krigen i Ukraine, hvor flygtningestrømmene til Europa er af

hængige af gæstfrihed, medmenneskelighed og varme. Vi skal blive bedre til at række hånden frem mod folk, som er ensomme, og ud mod andre, som har brug for hjælp. Kort sagt skal vi skal øve os på at dække bord til nogle ekstra.

Karen Siercke, Sunna Dís Másdóttir,
Jennie Johansson (red.)

JEG DRIKKER BLÆKKET
- Nordens allerbedste
pensumløse poesi

Ordskaelv, Nordisk Kulturfond,
Poesiens Hus, 2021

214 sider - 200 kr.

Bogen er udgivet af Ordskaelv, som er en nonprofitorganisation, der arbejder for at fremme generationer af stærke skrivere, empatiske læsere og kreative tænkere i hele Norden. 'Jeg drikker blækket' er første udgave af den fremover årlige antologi, og består af en samling nordisk poesi udvalgt af unge redaktører i Danmark, Island og Sverige, som har skullet udvælge deres absolutte yndlingsdigt under en tid med covid-19. Ungdom, forelskelse, skilsmisse, sorg, moderskab, alderdom og død er livsbegivenheder, hvor livets tektoniske plader ramler sammen og får os og alt omkring os til at vakle i overgangen fra "noget" til "noget" andet. Lige dér er poesien bedst. Ikke fordi den redder os, men fordi den rummer os. Alle 56 digte står først på originalsproget og herefter på engelsk og rummer det hele. Det gør bogen til en lille sjælden perle.

maj

Populærvidenskabelig formidling af KOL

Peter Lange

HVAD ER KOL?

FADL'S Forlag 2022
211 sider - 299,95 kr.

'Hvad er KOL' kan varmt anbefales til personer med KOL og til sygeplejersker, terapeuter, social- og sundhedsassistenter og -hjælpere, socialrådgivere, visitatorer, almen praktiserende læger og deres hjælpepersonale samt de sundhedsfaglige ledere i kommuner. Bogen anbefales tilgængelig i venteværelset hos egen læge, i kommunens trænings- og rehabiliteringslokaler, i sundhedscentre, i lungeambulatoriet og personalerum.

Bogen er med sin populærvidenskabelige tilgang "lidt om alt kort fortalt" formidlet af Peter Lange, som er en erfaren kliniker og forsker inden for KOL.

Bogen giver indsigt og forståelse for livet med KOL, og det er der brug for. Hvad sker i lungerne ved KOL, og hvorfor er det så vigtigt med lungefunktionsmåling? Også inddeling af KOL efter sværhedsgrad og prognose samt akut opblussen af KOL forklares kort og godt. Det kan kvalificere de sundhedsprofessionelles dialog med personer med KOL og deres pårørende.

Rygning behandles nænsomt og i forhold til rygestop anslås naturligvis en ikke-stigmatiserende tone med udgangspunkt i borgerens oplevelse af fordele ved rygning for ad den vej at finde løsninger. Vigtigheden af tværprofessionel rehabilitering og palliation forklares, herunder nogle af de udfordringer, der i sandhed også er. De sundhedspolitiske initiativer i forhold til KOL, herunder nationale og regionale forløbsprogrammer samt idealet om individuelle forløbsplaner er forklaret.

Især er 'Samtaler om Fælles Planlægning af Behandlingsmål' (Advanced Care Planning) fremhævet som et middel til rettidig dialog om ønsker, tanker og behov i forhold til livet og døden med KOL. Det er godt, fordi de samtaler, trods intentionen, ikke er tilstrækkeligt implementeret i Danmark. Alle, der møder personer med KOL eller træffer beslutninger, der har betydning for personer med KOL, kan have glæde af at læse bogen.

Bodil Bjørnshave Noe, sygeplejerske, cand. scient. san., ph.d. docent, Det Sundhedsfaglige Forskningsprogram ved University College Syddanmark UCSYD

1**Hvor stor en indflydelse har kosten på kardiovaskulær død?**

- A.** Lav adherence til kostråd øger kardiovaskulær død med 30%
- B.** Lav adherence til kostråd øger kardiovaskulær død med 20%
- C.** Lav adherence til kostråd øger kardiovaskulær død med 10%

2**Kan motion fjerne aterosklerose?**

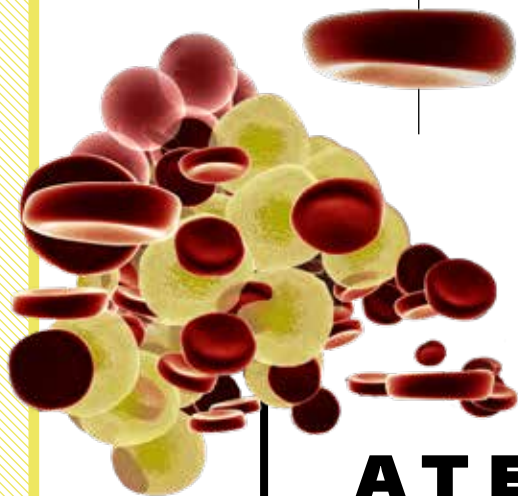
- A.** Nej, når først aterosklerosen er der, er den permanent
- B.** Kun i kombination med kolesterolnedsættende medicin
- C.** Ja, forskning tyder på, at aterosklerose kan mindskes med sund kost og motion

3**Reviewstudie viser, at det daglige aktivitetsniveau øges med en skridttæller. Hvor meget er det i gennemsnit?**

- A.** 835 skridt dagligt/29 minutter hård-moderat motion pr. uge
- B.** 2135 skridt dagligt/69 minutter hård-moderat motion pr. uge
- C.** 1235 skridt dagligt/49 minutters hård-moderat motion pr. uge

4**Studier viser at totalt kolesterol og LDL-kolesterol bliver lavere ved indtagelse af betaglukaner dagligt (svarende til ca. 60 gram havregryn) Men hvor meget lavere?**

- A.** 5% lavere totalt kolesterol og 7% lavere LDL-kolesterol
- B.** 3% lavere totalt kolesterol og 5% lavere LDL-kolesterol
- C.** 8% lavere totalt kolesterol og 9% lavere LDL-kolesterol

ATEROSKLEROSE

Tekst **MAJ SIERCKE**, ph.d., fagredaktør, Sygeplejersken og Fag&Forskning

Aterosklerose er årsagen til, at mere end halvdelen af danskere over 55 år rammes af en hjerte-kar-sygdom. Test her din viden om hjerte-kar-sygdom.

5**Hvad skal det normale BT være for en patient med og uden diabetes?**

- A.** Det systoliske BT skal være mere end 200 eller mindre end 79, før det er unormalt hos alle patienter
- B.** BT skal være maks. 140/90, og hos en patient med diabetes maks. 130/80
- C.** Det afhænger af patientens alder +100 i systolisk tryk

6**Hvis en patient har fået konstateret aterosklerose i benene, er der så aterosklerose andre steder i kroppen?**

- A.** Ja, aterosklerose sidder i alle arterier og giver risiko for akutte blodpropper i ben, hjerte og hjerne
- B.** Nej, aterosklerosen sidder kun lokalt
- C.** Det kommer an på individet

7**Hvor mange procent øges risikoen for hjerte-kar-sygdom ved passiv rygning?**

- A.** 10-20 %
- B.** 30-40 %
- C.** 20-30 %

8**Hvad er de hyppigste årsager til stroke ud over livsstilsfaktorer?**

- A.** Atrieflimren og carotis stenose
- B.** Lokal cerebral aterosklerose
- C.** Dyb vene trombose

PERSPEKTIVRIGT PLEJECENTER:

KRAM, DANS OG EVIDENS

Tekst **CHRISTINA SOMMER**
Foto **CLAUS BECH**

Hundested Plejecenter ligger smukt lige ved Isefjord i Nordsjælland. Bag de gule murstensvægge arbejder medarbejderne på at skabe de bedste livsbetingelser for beboerne, evidensbaseret hvis muligt. Flere indsatser har trukket overskrifter i danske medier, og plejecentret medvirker også i en hollandsk dokumentar om demensindsatser, der skal vises på G20-topmødet i Indonesien til oktober.

Områdeleder Tina Antonsen (tv) giver Kate Lindeham, 84, en svingom og en krammer. Forskning viser bl.a., at fysisk nærvær og berøring er grundlæggende for fysisk og mental velbefindende og igangsætter gavnlige processer i krop og hjerne, som har stor betydning for den generelle sundhedstilstand.

↑ Tove Carlsen (tv) og Agneta Ammitzbøll Jonsson glæder sig til morgendagens møde i filosofiklubben. Ikke mindst til den fernisering med kaffe og kaffe, som Mette Sofie Haulrich (th) lover, kommer, når vægmalerierne er færdige.

”Kommer Thomas i morgen? Det vil jeg glæde mig til.” Smilende kommer ordene ud ad munden på 96-årige Agneta Ammitzbøll Jønsson. Hun sidder og nyder en kop eftermiddagskaffe og knækbrød med ost og marmelade i en af opholdsstuerne på Hundested Plejecenter.

Ved siden af hende i sin kørestol sidder Tove Carlsen på 87, som også glæder sig til morgendagens møde i filosofiklub-

ben kl. 14.30. Her mødes en lille gruppe beboere med den lokale filosof Thomas Ryan i plejecentrets drivhus, også kaldet tropehuset, som har flisegulv og er indrettet med bord, stole, palmer og en citrusplante.

”Vi har diskuteret mange forskellige emner. I morgen skal vi tale om religion, og det er jo altid spændende,” fortæller Tove Carlsen til sygeplejerske og plejecenterleder Mette Sofie Haulrich.

Tove Carlsen og Agneta Ammitzbøll Jøns-son er vant til, at der jævnligt kommer journalister og fotografer forbi Hundested Plejecenter. Siden Mette Sofie Haulrich tiltrådte som leder i januar 2021, er der sket ting og sager i de to plejeafdelinger, som centret huser: Fjordnæs med 36 plejeboliger, hvor bl.a. de to damer bor, samt Fjordhuset, som er hjem for 16 beboere med demens.

Fjordhuset har f.eks. haft besøg af flere

I 2021 fik Fjordnæs et medicinrum, hvor beboernes medicin nu opbevares adskilt fra hinanden i kasser med navn og cpr-nummer på. Det er en gevinst, siger Mette Sofie Haulrich: "Medarbejderne bliver ikke distraheret, når de skal dispensere medicin. Risikoen for fejl mindskes, og medarbejderne er fuldt til stede og nærværende, når de er inde hos beboerne."

Derfor bruger beboerne farvet service: "Et langvarigt forsøg i USA viser, at væskeindtaget blandt borgere med demens steg med op til 84 pct. ved at udskifte almindelige glas med røde glas. Og fødevarerindtaget steg med 25 pct., når maden kom på blå tallerkner," siger områdeleder Tina Antonsen.

danske medier, der gerne ville høre mere om, hvordan nattevagter i sribede pyjamasser har givet roligere og bedre nætter for både beboere og medarbejdere. Historien spredte sig på sociale medier, også i udlandet, hvilket førte til, at et hollandsk filmdokumentarhold i maj flyttede ind i Fjordhuset i et par dage for at filme, hvordan medarbejderne arbejder med at skabe et godt og meningsfuldt liv for deres beboere.

De danske optagelser er en del af en dokumentarfilm, der skal vises ved åbningen af G20-topmødet i Indonesien til oktober. Demens er en global udfordring, og filmen skal inspirere til drøftelser af, hvordan vi som samfund sikrer den bedste mulige pleje og behandling af borgere med demens.

Når natur giver mening

Lige uden for Agneta Ammitzbøll Jøns-sons stuevindue er der også nyt på vej. Billedkunstner og vægmaler Ulrik Schiødt er lige gået i gang med at forvandle den mørkegrønne væg, hun har udsigt til på nabobygningen, til et kystlandskab med blå himmel, hvide skyer og kig til fjorden.

På to andre vægge skal han trylle landskaber op med hhv. en skov og en mark.

"Vi ved fra forskning, at det at komme ud i naturen har mange positive effekter på menneskers fysiske og psykiske velbefindende. Selv potteplanter kan gøre lidt. Men bare det at kunne se naturen, også på malerier som de her - det er næstbedst, men kan også gøre en forskel," fortæller Mette Sofie Haulrich.

Malerierne er også tænkt ind i en større plan for aktiviteter, bl.a. fælles "onsdagsgåture rundt om plejecentret", men også gåture i hverdagen, fortæller plejehjemslederen:

"Nu kan medarbejderne spørge beboerne, om de ikke skal gå en tur i skoven eller hen og kigge ud over fjorden eller markerne. En hverdagsaktivitet som en kort gåtur får pludselig et mål. Det bliver både fysisk træning og en oplevelse. Det giver mere mening."

Partytelt og hverdagsdans

Fra eftermiddagskaffen i opholdsstuen begiver vi os ned ad en af plejecentrets lange og nogle steder lidt mørke gange med gråt linoleumsgulv og vægge i primært gule pastelfarver, hvilket langt fra falder i ple-

gehjemslederens smag. Der er nyt gulv og maling af vægge på vej, og også møblerne har hun planer for.

”Da jeg kom, stod der kun sådan nogle lidt anonyme institutionsmøbler på gangene. Vi vil gerne skabe nogle mere hyggelige hjørner og kroge med møbler, som beboerne kan relatere til. Det er vi så småt i gang med ved hjælp af møbeldonationer fra pårørende og tidligere beboere,” fortæller hun, mens vi passerer det nyindrettede boghjørne i Fjordnæs, hvor beboerne kan sætte sig på de polstrede stole ved det lakerede spisebord og fordybe sig i en bog og bytte bøger via bogroelen.

Herefter går turen ud af bygningen og den korte vej ned til stranden, hvor Mette Sofie Haulrich drømmer om en rampe ned over den lille skrænt med hybenroser og sandslebne sten.

”Så kan selv beboere i kørestol komme helt ned på stranden og få sand mellem

tæerne. Det er små hverdagsaktiviteter som det, der er med til at give mening og god livskvalitet,” siger hun.

Vi passerer også plejecentrets nye partytelt med plads til 100 mennesker. Det er rejst med hjælp fra pårørende og lokale frivillige og blev indviet midt i maj med en venskabsfest arrangeret i samarbejde med Hundestedets lokale Ældresagen-afdeling. Omkring 80 ældre fra hele Hundested deltog, og den danske Melodi Grand Prix-sangerinde Kirsten Sigaard spillede op til dans.

”Det er de små ting i hverdagen, der tæller. Tænd et bål, tag på fisketur, få ordnet negle i neglebaren, snup en dans i køkkenet, inddrag beboerne i at bage kage. Man kan med små enkle midler give beboerne oplevelser, som både aktiverer dem og vækker minder.”

Dansk top-musik og portvin

Vi kommer forbi det diskrete, men høje

hegn i metal, som omkranser den terrasse og gård, der hører til Fjordhuset. Det er sat op for beboernes sikkerhed, selvom stemningen inden for denne eftermiddag burde gøre hegnet overflødigt.

To af de mandlige beboere sidder ved fladskærmen og ser Lægehelikopteren på TV2, mens Kitter Lyngø på 86 tager sig en lur lige ved siden. Udsigten til terrassen, de grønne arealer og Isefjorden står på sol med spredte byger. I opholdsstuen ved siden af toner dansk top-musik ud af højttaleren, og områdeleder Tina Antonsen giver Kate Lindeham på 84 en krammer. Og et par dansetrin til tonerne af ”Så går vi til enkebal” bliver det også til. Der er rødgrød på vej, og forplejningen må siges at være i top:

”Skal jeg ikke hente et glas rosé til dig,” bliver der spurgt, og der er også bobler eller kaffe eller the, hvis man foretrækker det. Også her hilser Mette Sofie Haulrich

De tre vægmalerier er indtænkt i en oplevelsesrute, der går hele vejen rundt om plejecentret med strand, blomstereng og partytelt og på sigt også en dyrehave med høns og grise.

hjemmevant på beboerne, som hun alle er på fornavn med, selvom hun med egne ord er dårlig til navne.

”Det er virkelig noget, jeg har prioriteret at øve mig på. Det har stor betydning for beboerne, at de føler sig set og hørt som dem, de er, og det indebærer, at også jeg kan deres navne.”

Inde på Tina Antonsens kontor kan beboerne endda få sig et lille glas portvin, noget de ældre holder af – også udenfor på portvinsbænken i formiddagssolen, når vind og vejr tillader det.

Fjordhuset har forresten også lige haft besøg af TV2 Lorry, som interviewede Tina Antonsen om, hvad hun og hendes medarbejdere gør for at nedbringe brugen af antipsykotisk og beroligende medicin blandt beboerne. Anledningen var lidt trist, da en ny rapport fra Alzheimerforeningen viser stigende brug af antipsykotisk medicin til mennesker med demens – men ikke på Fjordhuset og i Halsnæs Kommune generelt. Den er blandt de 10 kommuner i landet, som har haft det største fald i brug af antipsykotisk medicin i perioden 2016-2020.

”Vi forsøger altid at finde årsagen til, hvorfor beboerne bliver urolige eller er kede af det. Så kan vi forebygge i stedet for at behandle efterfølgende med medicin. Kan vi hjælpe beboerne med gåture eller kram og berøring, er det klart at foretrække,” siger Tina Antonsen.

Meningsfulde samtaler tak

Dagens rundtur slutter, hvor den startede – på Mette Sofie Haulrichs kontor med udsigt til tropehuset og en blomstereng, som ikke fandtes sidste år, hvor alt var græs. På sin første arbejdsdag opdagede hun dog, at man kunne søge kommunalt tilskud til forskønnelse af udendørsarealer. Ansøgningsfristen var få dage efter, og der var gevinst.

”Jeg har ikke flere midler end andre offentlige plejecentre. Jeg synes nogle gange, at snakken om kvalitet på landets plejecentre kommer til at handle meget om offentligt kontra privat. Det er både misvisende og ærgerligt.”

Blomsterengen har fem frugttræer og et picnicbord, og inden længe bliver der klippet en labyrint rundt om dem i det høje blomsterhav, som forhåbentlig vil lokke både pårørende, beboere og børn fra kommunens skoler og daginstitutioner til.

Også morgendagens filosofiklub har hun flere planer med. På de næste møder deltager en af medarbejderne for at se, hvordan den lokale filosof samtaler med de ældre om emner som kærlighed og andre store livsbegivenheder. Det kan give

stof til eftertanke og forhåbentlig redskaber til, hvordan medarbejderne kan tale med beboerne om andet end, hvad klokken er, eller hvornår der er mad.

”Det handler om at kunne udfordre og stimulere beboerne kognitivt på nye måder. Går alt vel, får vi midler til at koble Finn Thorbjørn Hansen, professor i praksisfilosofi, på projektet, så vi kan blive endnu klogere på, hvordan vi kan have meningsfulde samtaler med ældre mennesker, selv hvis de har demens.”

Mette Sofie Haulrich håber, at de lokale vil komme forbi og holde picnic i blomsterengen eller kigge på de nye vægmalerier – det skaber liv og aktivitet for beboerne.

DOKUMENTERER I JEG-FORM

Hundested Plejecenter har taget begrebet personcentreret omsorg helt til sig og dokumenterer nu alt om beboerne i jeg-form.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Foto **CLAUS BECH**

”Når du kommer ind om morgenen, har jeg brug for, at du kun tænder det lille lys og ruller gardinerne op stille og roligt.”

Det er bare et eksempel på, hvad der står i beboernes journal og døgnrytmeplan på Hundested Plejecenter. For ca. ni måneder siden begyndte medarbejderne at dokumentere alt om beboerne i ”jeg-form”, med input fra beboernes selv hvis muligt og/eller deres pårørende. Områdeleder i Fjordhuset Tina Antonsen uddyber:

”Før ville vi måske have skrevet, at ”beboeren gerne vil ud at gå tur eller kan blive udadreagerende, hvis man tænder alt lyset på en gang.” Nu skriver vi ”Jeg vil gerne ud og gå” eller ”Jeg kan godt lide at vågne stille og roligt”. På den måde tydeliggør vi beboernes behov på en helt

anden måde, og det fungerer megagodt,” siger Tina Antonsen og uddyber:

”Det er ikke en opgave, men et menneske, man som medarbejder skal ind til. Det gør altså en forskel, især for vores vikarer, som ikke kender beboerne lige så godt som de faste medarbejdere.”

Et værdigt sprog

Udviklingssygeplejerske Stine Kistrup Sall har bragt personcentreret dokumentation til Hundested. Hun er især inspireret af Benediktehemmet i Fredensborg og dets arbejde med personcentret omsorg, som hun stiftede bekendtskab med i sit tidligere arbejde.

”Personcentret omsorg handler jo netop om, at alle patienter og beboere er unikke – at vi skal se personen og ikke sygdom-

Læs mere:

Hundested Plejecenter har en Facebook-profil af samme navn, hvor de i foto og tekst fortæller om deres hverdagsaktiviteter og tiltag – til glæde for de pårørende og til fri inspiration for andre plejecentre.

men først. Alle har forskellige behov, der skal respekteres. Og det skal helst også give genklang i dokumentationen, hvilket man må sige, det gør, når vi dokumenterer i jeg-form, som også er et mere værdigt sprog.”

Med jeg-formen er det også lettere at fortælle beboerens livshistorie, som er særlig vigtig for at kunne forstå og håndtere mennesker med kognitive udfordringer som f.eks. demens. Har man en beboer, som vandrer tidligt om morgenen, kan det måske skyldes, han var landmand og vant til at stå tidligt op. Kender medarbejderne livshistorien og beboerens behov tidlig morgen som f.eks. en kop kaffe og en ostemad, kan netop dét være det, der får ham til at falde til ro.

Stine Kistrup Sall fortæller, at mange medarbejdere i begyndelsen var skeptiske over for dokumentationsformen.

”Det var lidt grænseoverskridende for dem. Det er mere krævende, og det er som om, at denne form for dokumentation forpligter medarbejderne mere. Enten fortæller beboeren selv, hvad der skal stå, eller også skriver medarbejderne på vegne af beboerne, hvad de har behov for. Og som medarbejder er man derfor nødt til at sikre sig, at det man skriver, reelt er det beboeren ønsker,” siger udviklings- sygeplejersken, men tilføjer:

”De er alle positive for dokumentationsformen nu. De kan se, at sprogbroen ændrer deres tilgang til beboerne. Og det synes jeg også afspejler sig i større arbejdsglæde.” ●

↓ Grethe Ringby på 91 har demens og svært ved at give udtryk for sine behov. Alle medarbejdere ved dog, at hun jævnligt har brug for hvil i sofaen, hvilket er beskrevet i jeg-form i døgnrytmeplanen. Her tager områdeleder Tina Antonsen hånd om hende.

Har I bestilt årets krammere?

Nu kan hospitaler og specialklinikker igen ansøge om krammebamser til børn, der skal i behandling eller udredes for alvorlig sygdom. De bløde isbjørne beroliger og trøster små patienter og hjælper læger og sygeplejersker med at gøre noget ekstra for de mindste. Derfor har TrygFonden siden 2007 uddelt mere end 800.000 krammebamser i hele landet.

Ansøg om krammebamser inden 15. august på
trygfonden.dk/krammebamser

TrygFonden

DE SYNGENDE SYGEPLEJERSKER

Tekst og foto **MICHAEL DROST-HANSEN**

'You give me fever'. Sopran, alt, "pipfugle" (1.-sopraner) og enkelt bas som bund fylder rummet i den lille kantine på VIA i Aarhus en torsdag aften i juni.

Det mere end 20 år gamle sygeplejerskekor har gennem årene haft hundredvis af medlemmer, men tæller i dag omkring 40 personer. Sygeplejerskerne i koret er ikke skolede sangere, men de klør på, selv om udtryk som mezzoforte, piano og fine ikke ligger først for i ordforrådet.

Denne juni-aften er 23 sygeplejersker samlet for at øve i kantine. Studerende med eksaminer og sygeplejersker med skiftende vagter betyder, at koret sjældent er fuldtalligt.

Nyansatte dirigent Freja Wetlesen Sibbern styrer tropperne med fast kærlig hånd, og det går rigtig fint, siger hun.

Hun kan godt mærke, at sygeplejersker holder af ordentlighed, men må også erkende, at de godt kan lide at snakke vel rigeligt en gang imellem.

Med i koret er sygeplejerske Janni Kristensen, som arbejder i ældreplejen. Hun synes, man bliver "glad i låget" af at synge i kor, men det er ikke kun sangen, hun kommer for. Hun bruger også koret som et fællesskab.

"Vi står sammen, og vi hjælper hinanden," siger hun. "Vi forstår hinanden, og vi har den samme empati og det samme menneskesyn."

For korets enlige bas, Sebastian Kongskov Larsen, fylder det faglige fællesskab også meget. Han arbejder på Stroke-afsnittet på AUH, og koret giver en rigtig god mulighed for at høre lidt om, hvad der rører sig i faget og på andre arbejdspladser, fortæller han.

Nyt netværk for APN-sygeplejersker
illustrerede gruppen selv på Ophelia
Plads i København.

Foto JEPPE MICHAEL JENSEN

Tekst DIANA MÅMMEN

Alletiders praktiske APN netværk

ADVANCED PRACTICE NURSING (APN)

Siden sommeren 2019 har man kunnet læse til APN-sygeplejerske på Aarhus Universitet.

Den nyoprettede linje retter sig specifikt mod klinisk praksis, hvor man videreudvikler den i det nære sundhedsvæsen i forhold til komplekse patientforløb på tværs af sektorer og specialer.

Ønsker du at læse til APN-sygeplejerske kan du gøre det i Aarhus eller Emdrup, der er studiestart i august/september, og indtil videre har 43 sygeplejersker gennemført uddannelsen.

Kilde: Aarhus Universitet, kandidatuddannelsen i Sygepleje.

”Vi er en gruppe, som kan være med til at stille skarpt på de problematikker, der er i sundhedsvæsenet. Vi er uddannet til at tænke kvalitetsudvikling og forbedring. Vi har metoderne til at implementere ændringer af arbejdsgange og kompetencerne til at lave helhedsvurderinger af patienterne. Vi arbejder også med borgerforløb og med sparring af personalet. Og vigtigst af alt, så er vi praksisnære. Vi sidder ikke på et kontor, vi er ude og indsamle vores erfaringer,” siger Signe Skov, der forklarer, at selvom det er bevist, at det er omkostningseffektivt at ansætte APN’er, så skal der stadig banes vej for den nye gruppe sygeplejersker.

Ikke bare lige

”Vi skal have italesat, hvad vores fagidentitet er, og hvad vi præcist kan bidrage til, så det er nemmere at referere til, når man eksempelvis taler med ledelse om ansættelse. For vi er en helt ny spiller i sundhedsvæsenet, og derfor er det ikke nemt, for ingen har haft vores stillinger før. Vi skal tale et politisk sprog for at gøre det klart, hvorfor det giver mening at ansætte os,” siger Signe Skov.

Som sygeplejerske kan man synes, man møder de samme problemstillinger igen og igen. Der kan APN-sygeplejersken rykke ved noget, forklarer Signe Skov, som qua hendes uddannelse kan lave en top-til-tå-undersøgelse.

”Den tager både udgangspunkt i patientens fysiske tilstand, men også i data omkring deres sociale tilstand. Vi har et holistisk syn på patienten, og det gør en stor forskel, der er med til at højne kvaliteten i sundhedsvæsenet,” fortæller APN-sygeplejersken om nogle af plusserne ved hendes speciale.

Et netværk at sparre med

I Aalborg Kommune er der fire APN-sygeplejersker ansat. En af dem er Signe Skov, som ser det som en styrke at have ligsindede at kunne sparre med.

”Fællesskabet gør, at vi sammen kan udvikle os. Men den mulighed skal mine APN-kolleger også have i andre kommuner, og derfor er det her netværk så vigtigt at få stablet på benene,” siger hun, og fortæller, at der efter onsdagens møde skal arbejdes videre med det formål, som i plenum blev formuleret og lød således:

”Synliggøre APN-specialet for at skabe stærk fagidentitet og politisk bevågenhed.” ●

Der blev talt om fagidentitet og fremtidigt virksomhedsområde, da landets APN-sygeplejersker mødtes en onsdag i juni. Målet var at formulere et formål for gruppen. Og det lykkedes, fortæller tovholderen bag netværksmødet, Signe Skov.

Sparring, sammenhold, kompetencer. Der kom hurtigt mange ord på tavlen, da 29 APN-sygeplejersker var samlet i Kvæsthuset i København. Baggrunden for mødet var at danne et netværk for de sygeplejersker i Danmark, der har fået tildelt titlen APN efter at have gennemført kandidatuddannelsen i avanceret klinisk sygepleje.

”Jeg kan mærke en kæmpe gnist blandt deltagerne, for vi brænder alle for vores speciale, som virkelig kan bidrage med noget i vores sundhedsvæsen. Gnisten skal vi holde liv i efter dagens møde,” siger Signe Skov, som er formand i det nye netværk af APN-sygeplejersker.

Vil du vide om du måske får kræft?

Etisk dilemma. Hvor høj skal risikoen være, før det er forsvarligt at sende et uopfordret brev til personer, der måske er i risiko for at få kræft? Sygeplejerske og seniorforsker Helle Vendel Petersen har i 14 år arbejdet med dilemmaer og bekymringer hos familier med arvelig tarmkræft.

Tekst NANA TOFT · Foto NIKOLAI LINARES

Bør man sende et uopfordret brev til folk om, at de muligvis er i høj risiko for at få kræft?

Fortæller man sine børn, at de har høj risiko for at få kræft? Er det bedst at kende til risikoen eller leve uden? Og hvis man kender til den, hvordan lever man så bedst med den?

I 14 år har sygeplejerske og seniorforsker ved HNPCC-registret på Hvidovre Hospital arbejdet med familier med arvelig tarmkræft. Og i alle årene har hendes ar-

bejde været præget af de mange dilemmaer og problemer, som familierne har peget på.

For hvordan er det egentlig at være sygeplejerske, eller anden sundhedsprofessionel, og for eksempel skulle forholde sig til et menneske på 25 år, der er fuldkommen rask? Men som står over for at skulle forholde sig til alvorlig sygdom og kontrolprogrammer i en meget ung alder?

For Helle Vendel Petersen handler det centrale dilemma for hende om, hvorvidt hun og hendes kolleger forringer folks liv ved, at de kender deres risiko.

“Skaber vi unødigt angst i folk for noget, der måske sker? I nogle familier er der helt op til 80 pct. risiko. Andre familier har en lavere risiko. Så hvor høj skal risikoen være, før vi bør fortælle dem det?” spørger Helle Vendel Petersen.

Vished giver tryghed

Svaret er, at det er meget individuelt. Der er folk, der, uanset hvor stor en risiko, de har for at udvikle tarmkræft, og uanset at de rent faktisk kunne forebygge sygdommen i at udvikle sig, absolut intet ønsker at få at vide.

Støtte til uopfordrede breve om arvelig tarmkræft

Uopfordrede informationsbreve fra sundhedssystemet kan være en acceptabel strategi til at formidle information til familier med høj risiko for tarmkræft.

Det viser en undersøgelse fra HNPPC-registret, Danmarks nationale center for arvelig tarmkræft, hvor støtte til informationsbreve blev udtrykt af 82 pct. af befolkningen generelt.

HNPPC-registret har fået dispensation til at sende uopfordrede breve med oplysninger om tarmkræft til familier, der har kendt disposition for tarmkræft.

Kilde: HNPPC-registret

HNPPC

HNPPC står for Hereditær non-polypose colorectal cancer og er en fælles betegnelse for de non-polypose familiære og arvelige former for tyk- og endetarmskræft. Ved mistanke om HNPPC henvises til genetisk rådgivning.

For langt de fleste er det ikke muligt at finde de underliggende genændringer. I de familier er det familiehistorien, der afslører en risiko. Men for godt 450 familier er det en genændring, der medfører en stærkt forøget risiko for tarmkræft. I disse familier kan en gentest afgøre, om genændringen er arvet eller ej. Har man en genændring er der 50 pct. risiko for, at ens barn arver genændringen og dermed også den forhøjede risiko for kræft.

Kilde: Sygeplejerske og Ph.d Helle Vendel Petersen

Den gruppe er dog forsvindende lille, forklarer Helle Vendel Petersen. Via Danmarks Statistik blev en lang række danskere i 2014 nemlig spurgt om netop det: Vil I vide det, hvis I har stor risiko for at udvikle alvorlig sygdom? Kun omkring tre pct. svarede, at de intet ville vide.

“Folk bliver forskrækkede. Flere bliver bange. Men langt de fleste bliver glade for visheden. For det giver dem muligheden for at handle,” konstaterer Helle Vendel Petersen, der forklarer, at det for mange har været en fortælling i familien, at ”her dør vi allesammen af kræft”.

“Men at få at vide, at der rent faktisk er tale om arvelig tarmkræft, der med de rigtige redskaber rent faktisk kan forebygges, gør dem trygge,” forklarer Helle Vendel Petersen.

Det kan gå rigtig galt

I snart 25 år har HNPPC-registret, et nationalt register for familier med tarmkræft,

sendt uopfordrede breve til personer, der potentielt kunne være i risiko på baggrund af andre familiemedlemmers risiko.

Det var især i starten et tyngende dilemma for Helle Vendel Petersen og hendes kolleger. For hvad kan forsvare det chok og den frygt, der uundgåeligt opstår i den person, der modtager et sådant brev?

Svaret er, at brevet redder liv.

“Dét der gør det etisk forsvarligt er, at vi rent faktisk kan gøre noget. Vi tilbyder en mulighed for at forebygge det. Samtidig er risikoen i langt de fleste tilfælde stor og ikke mindst alvorlig,” forklarer Helle Vendel Petersen.

Hun sammenligner det med opfordringen til at bruge cykelhjelme.

“Skal vi tvinge alle til at bruge hjelme? For hvor stor er risikoen egentlig for at vælte og få et hovedtraume? Den er måske ikke stor, men går det galt, så går det rigtig galt,” siger Helle Vendel Petersen,

der til sammenligning aldrig ville sende et uopfordret brev til personer, der for eksempel havde risiko for at lide af Huntingtons sygdom.

“Huntingtons sygdom er en arvelig og fremadskridende hjernesygdom, man ikke kan forhindre udvikler sig. For mig går grænsen der, hvor man uopfordret giver folk en viden, de ikke kan handle på,” pointerer Helle Vendel Petersen.

Unge indser ikke alvoren

Hun forklarer, at gennemsnitsalderen for tarmkræft i den normale befolkning, altså dem, der ikke er i søgelyset hos Helle Vendel Petersen og hendes kolleger, er 65 år.

Til sammenligning er den 45 år i de familier, som er tilknyttet HNPCC-registret, men der er også flere tilfælde af folk i tyverne, der har fået konstateret tarmkræft.

I det hele taget har Helle Vendel Petersen en forkærlighed – og en særlig bekymring – for de unge. For det har vist sig, at kontrolprogrammerne er så effektive, at de unge mister fornemmelsen for, hvor alvorlig sygdommen er.

“Vi kan se, at af de 25-årige, der bør starte op i kontrolprogrammerne, er det kun 75 pct., der dukker op,” forklarer Helle Vendel Petersen.

Hun sammenligner det lidt med 1980'ernes forhold til HIV og AIDS. Hvor

alle brugte kondom. Og antallet af alle andre kønssygdomme faldt.

“I dag er HIV og AIDS noget, man kan behandle. Ligesom tarmkræft, hvor færre bliver syge. Skrækken for at få sygdommen er derfor mindre, hvilket godt kan bekymre mig,” fortæller Helle Vendel Petersen, der kalder det et paradoks.

“Det er glædeligt, at kontrolprogrammerne virker. Men hvis der ikke er en lille frygt, en lille løftet pegefinger, så kan jeg godt være bange for, at vi om nogle år står med en gruppe unge, der bliver syge, og som ikke havde behøvet at blive syge,” siger Helle Vendel Petersen. ☉

Viden er magt. Magt giver livskontrol.

450 familier lyder måske ikke af meget. Men hvis du tæller sammen, hvor mange sygdomme, der har genetiske komponenter i deres risiko, så er det mange i Danmark, konstaterer Helle Vendel Petersen.

Hun opfordrer derfor til, at sundhedsprofessionelle over en bred kam tager den helt grundlæggende diskussion om potentialerne i at gå i dybden med genetiske dispositioner, biomarkører og flere nationale kontrolprogrammer.

“Jeg kan ikke sige, hvad der er rigtigt og forkert, og hvor grænsen præcist går. Men jeg ved, hvor stort et potentiale, der for eksempel er i et ganske simpelt mundswap,” siger Helle Vendel Petersen, der godt ved, at der er folk, der synes, at det de gør til forveksling, minder om overvågning. Omvendt er der mange, der udtrykker stor taknemmelighed.

“Der er nogen, der sig: “Hvis jeg bliver kørt over af en bus, så sørg for, at mine børn får det at vide, når tid er,” fortæller Helle Vendel Petersen, der igen vender tilbage til det værdifulde i vished og dét hun kalder surveillance life: Muligheden for at give det enkelte menneske kontrol over eget liv:

“Og lige præcis dét tænker jeg, er noget vi kan tage med til andre risikogrupper. For viden er magt, og magt giver livskontrol. Og dermed bedre livskvalitet.”

DSR Kongres 2022

Fik du læst ...?

Dansk Sygeplejeråd holdt kongres fire dage i maj i Aarhus. De 156 delegerede satte overordnet den politiske retning for de kommende års arbejde og drøftede desuden en række indsendte forslag.

- Medlemskontingent 2023
- Større fokus på medlemmer ramt af arbejdsskade
- Forskning i sygepleje bidrager til bedre sundhed
- Kønsneutrale titler indført
- Nej til rotationsordning
- Styrk ytringsfriheden
- Kongres hvert andet år

- Indsats for de kliniske vejledere
- Og mange flere emner

På dsr.dk/kongres kan du læse udtalelser fra kongressen om ligeløn og mangel på sygeplejersker, læse om DSR's politiske arbejdsprogram frem til 2026 og DSR's beretning 2018-2022 samt læse en gennemgang af samtlige forslag, som kongressen behandlede. Mange indslag er videofilmmede.

Læs en kort gennemgang af en række udvalgte beslutninger i de to seneste udgaver af *Sygeplejersken*, nr. 6/2022 og 7/2022.

Sorbact® Gel Dressing

Sårkontaktlag med hydrogel

Forebygger og behandler sårinfektioner

Forhøjede niveauer af mikroorganismer vil medføre øget infektionsrisiko og forsinket sårheling. Sorbact® reducerer mængden af mikroorganismer på en sikker måde, og forbedrer dermed forudsætningerne for sårheling.

Holder såret fugtigt

Sorbact® Gel Dressing optimerer såret ved at tilføre fugt til tørre eller letvæskende sår. Sorbact® Gel Dressing har en høj fugtgivende evne, hvilket fremmer effektiv autolytisk debridering.

Vil du prøve Sorbact® Gel Dressing?

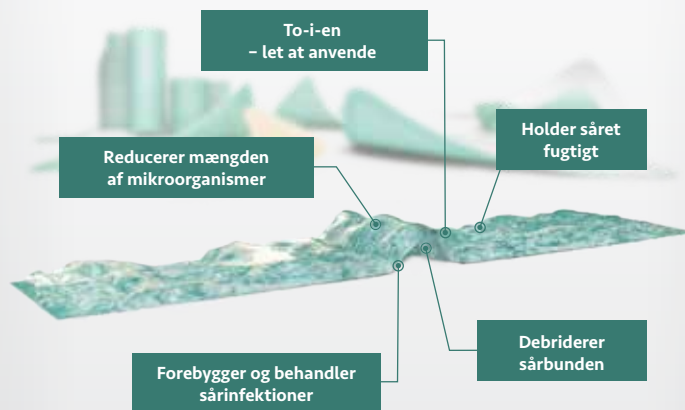
Send os blot en besked på info@abigo.dk.

Skriv "Prøve Sorbact® Gel Dressing" samt dit navn, afdeling og arbejdssted, så sender vi prøven til dig.

Sorbact® Gel Dressing

Varenr.	Størrelse	Stk./pakke
98136	7,5 x 7,5 cm	10
98137	7,5 x 15 cm	10
98139	3 x 15 cm	10
98180 NYHED!	15 x 20 cm	5
98181 NYHED!	20 x 25 cm	5

Nu større størrelser!

Besøg vores nye websted sorbact.dk

ABIGO Pharma A/S · Stengårdsvej 25, 4340 Tølløse · Tel. 46 49 86 76 · sorbact.dk

Rygtet siger

"Dit nuværende vagtplansystem udgår"

Men vi er her nu stadig under nyt navn – PDC VagtPlan

I 30 år har PDC udviklet det mest udbredte system til vagtplanlægning i Danmark. Alle hospitaler i 4 ud af 5 Regioner anvender PDC's VagtPlan – under andet navn.

I dag kan man anskaffe VagtPlan direkte fra PDC. Vi tilbyder en 10 år nyere version med al den funktionalitet du allerede kender fra hospitalet.

Kontakt PDC på: 3636 0000, pdcpdc.com eller besøg www.pdc-vagtplan.dk

MEMBER OFFER

AS A BANKER YOU GET LOANS AT LOW INTEREST

It pays to own a bank.

And that's true for all members of DSR. It gives bl.a. low interest and fees in Loans & Savings.

dssr.dk/rabatter

MEMBER OFFER

GIVE YOUR CAREER A SERVICE CHECKUP

As a member, you can book a career consultation about further and continuing education, job changes or career clarification.

dssr.dk/karrieresamtaler

Marie Colding
Laursen
7. semester
VIA UC Viborg

Laura Amalie Ohmann Nielsen
2. Semester
UC Diakonissestiftelsen
SYDE21

Mette Marx
Christensen
7. semester
UCN Aalborg

Dina Helbo Bredal
4. semester
Via UC NET E20
Campus Viborg

Julie Bek
4. semester
UC Diakonisse-
stiftelsen

Patient ville fejre min sygeplejerske-uddannelse med kage til afdelingen

Kagen blev vekslet med skønne ord om sygeplejersker, som giver plads til stolthed. Og nervøsitet.

Jeg er stolt. Sådan føler jeg i slutningen af mit 7. og sidste semester. Stolt af snart at være sygeplejerske.

Dette mærker jeg på forskellig vis: Til dels ved snart at have gennemført en uddannelse, og med hvad det har bragt. Dernæst ved at reflektere over den udvikling, jeg har gennemgået; teoretisk og klinisk. Her fylder særligt den teoretiske udvikling, for er der noget, jeg har erfaret ved sygeplejeuddannelsen, så er det at klinisk kunnen kræver høj faglighed. Dermed ikke sagt, at høj teoretisk kunnen er ensbetydende med høj klinisk ekspertise. Det er nemlig gennem min kliniske udvikling, at jeg er blevet styrket i bl.a. at observere, vurdere og prioritere i min sygepleje.

Sammen med følelsen af stolthed er der også en nervøsitet. En nervøsitet for ikke at være tilstrækkelig, for at stå med ansvaret og for miljøet. Nervøsiteten forbinder jeg ikke med noget negativt, eftersom den understøtter mig i min vished om, hvad sygepleje er for en størrelse.

Ved siden af studiet arbejder jeg i psykiatrien på en åben sengeafdeling. Her oplevede jeg i min sidste vagt, at en patient ville fejre mig. Fejre mig, fordi jeg snart bliver færdig som sygeplejerske, hvilket patienten syntes, jeg bestemt egnede mig til. Større anerkendelse findes næsten ikke.

Jeg bremsede patienten i at ville købe kage til hele afdelingen, på trods af at jeg med et smil anerkendte, at det var en god måde at kickstarte karrieren på. I stedet endte jeg med at lægge øre til, hvad patienterne tænkte om sygeplejersker: Dygtige, troværdige, omsorgsfulde, vejledende, støttende og bestemte. Sådanne udtalelser gør mig stolt.

I 6. semester var jeg på en medicinsk afdeling. Her gik jeg med studerende på både 1. og 2. semester, som stillede nysgerrige spørgsmål til sygeplejens virksomhedsområde. Med disse studerende blev mit råd: Observer hvad sygeplejersken laver.

Herved blev kompleksiteten af sygeplejerskens opgaver hurtigt synlig: Fra medicinrum til stuegang til prø-

vetagning til tværfaglig samtale til koordinering af indlæggelser og til udskrivelser for blot at nævne nogle af arbejdsopgaverne. Jeg oplevede dette som en nem måde at synliggøre, hvor bred sygepleje er.

Netop at italesætte hvad sygepleje er, vil jeg tage med mig ind i faget: Den faglige omsorg, den teoretiske kunnen, det ansvar som forventes taget, og som kan tages. Jeg vil bestræbe mig på at italesætte sygepleje med studerende i praktik og kommende kolleger.

Jeg vil yderligere bestræbe mig på at italesætte sygepleje, når jeg ikke er på arbejde. For er der noget, der ikke må fortages i debatten, så er det sygeplejen, dens omfang og ikke mindst dens vigtighed. For snart tre og et halvt år siden var det netop dét, der fik mig til at søge faget og starte min uddannelse.

Samtidig er min egen udvikling i opfattelsen af sygepleje dét, der har fået mig til at gennemføre studiet med ønsket om at blive en dygtig sygeplejerske. Det gør mig stolt, og jeg glæder mig. ☺

Mindeord

MISSE THOMSEN

Det er med stor sorg, vi har fået meddelelse om, at tidligere formand for de nordjyske sygeplejersker Misse Thomsen for nylig er død, 71 år gammel.

Misse Thomsen var en synlig, arbejdsom, vidende og meget respekteret frontfigur for den nordjyske amtskreds fra 1988 til 2001. Hun formåede at synliggøre problemerne med de nordjyske sygeplejerskers løn- og arbejdsvilkår og opnåede via sin store erfaring med forhandlinger forbedringer til mange medlemmer.

Hun brændte for, at alle sygeplejersker skulle have en tillidsrepræsentant og var med til at gennemføre en omfattende decentralisering af Dansk Sygeplejeråd i Nordjylland ved at uddelegere mere ansvar til tillidsrepræsentanterne. Hun var også med til at opbygge systemet med samarbejdsudvalg, MED-systemet – et arbejde, hun fortsatte efter sin formandsperiode som konsulent i først Nordjyllands Amt, siden Region Nordjylland.

Misse Thomsen var involveret i mange grene af fagbevægelsen, men var også i sin formandstid bl.a. bestyrelsesmedlem i TV Nord og formand for lokalrådet i Lån & Spar Bank. Efter hun i 2001 overlod formandsposten til Jytte Wester, fortsatte hun til det sidste med at være aktiv i Dansk Sygeplejeråd.

Misse satte et stort aftryk i DSR. Hun var utroligt flittig og havde politisk tæft. Og først og fremmest havde hun humor og et stort hjerte.

Vores tanker går til Misse Thomsens mand, børn, svigerbørn og børnebørn.

*Jytte Wester, formand, Dansk Sygeplejeråd,
Kreds Nordjylland 2001-21*

*Christina Windau Hay Lund, forkvinde, Dansk Sygeplejeråd,
Kreds Nordjylland 2021-*

MISSE THOMSEN

En nestor i Dansk Sygeplejeråd er død. Tidligere hovedbestyrelsesmedlem i Dansk Sygeplejeråd og formand for Dansk Sygeplejeråds nordjyske amtskreds, Misse Thomsen, blev 71 år.

Misse Thomsen var et stort plus i Dansk Sygeplejeråds hovedbestyrelse, hvor hun sad fra 1988 til 2001.

Hun arbejdede utrætteligt for sygeplejerskernes sag og mødte altid velforberedt. Hun var fagligt meget velfunderet og fagpolitisk skarp. Hun forstod kunsten at argumentere klart og præcist, og hun bidrog ihærdigt til arbejdet for sygeplejerskerne.

En af Misse Thomsens mærkesager var at styrke sygeplejerskernes tillidsrepræsentanter. Det lykkedes hende, da hun var med til at overdrage et større ansvar til dem via en decentralisering af Dansk Sygeplejeråd i Nordjylland.

Som amtskredsformand havde hun også overskud til at tænke bredt udenfor Dansk Sygeplejeråd, såvel i arbejdet i FTF, som bestyrelsesmedlem i TV Nord og formand for lokalrådet i Lån & Spar Bank.

I det hele taget var Misse Thomsen et varmt menneske, som altid var interesseret i andres liv og velbefindende. Hun var utrolig generøs og både syede og strikkede til mange af os. Hun var også særlig god til spontant at ringe op for lige at sikre sig, at alt var vel.

Trods sin diabetes og de medfølgende komplikationer gav hun aldrig op og blev ikke bitter, men valgte at tilpasse sit liv så hun kunne være mere for familien.

Misses hjerte bankede for sygeplejen og for Dansk Sygeplejeråd, og hun bevarede interessen gennem alle årene, hvor det var dejligt altid at få en snak ved generalforsamlingen i kredsen, til konfliktarrangement på kredskontoret og senest ved afskedsreceptionen for Misse Thomsens afløser på formandsposten, Jytte Wester, i november 2021.

Vores tanker går til Misse Thomsens mand og børn.
Æret være hendes minde.

Grete Christensen, formand for Dansk Sygeplejeråd

Navne

Tanja Koch

ÅRETS SUNDHEDSPLEJERSKE

Tanja Koch er kåret til Årets Sundhedsplejerske 2022. Hun modtog prisen af Fagligt Selskab for Sundhedsplejersker for sin forebyggende indsats for børn med astmatisk bronkitis.

Ved prisoverrækkelsen fremhævede næstformand i Dansk Sygeplejeråd, Dorthe Boe Danbjørg, Tanja Kochs indsats i Randers Kommune:

- Et øget fokus på astmatisk bronkitis fra barnets egen sundhedsplejerske i de obligatoriske hjemmebesøg.
- Samarbejde med personalet på børneafdelingen på RRA.
- Uddybende astma-hjemmebesøg til relevante familier.
- Tværfagligt samarbejde med pædagogisk personale i dagtilbud og praktiserende læge.
- Undervisning af personale og forældre.

Prisen er på 15.000 kroner.

Dermed kan Tanja Koch nu kalde sig dobbelt prisvinder. Hun modtog nemlig i 2021 også Athenaprisen for sit arbejde med tidlig opsporing af astmatisk bronkitis.

SVAR PÅ

TESTEN

SIDE 43

1: A, 2: C,

3: C, 4: A

5: B, 6: A,

7: C, 8: A

JOB

Se alle stillinger
www.job.dsr.dk

Praktiske oplysninger til annoncører

Deadline kl. 9:00 for indtastning af KURSER/MØDER/MEDDELELSER på www.dsr.dk under Information til annoncører

Nº 9 — 2022
29. juli 2022

Nº 10 — 2022
12. august 2022

Nº 11 — 2022
2. september 2022

Vejledning ved indtastning af kurser/møder/meddelelser, kontakt redaktionen, Henrik Boesen, på tlf. 4695 4189, hbo@dsr.dk

Rådgivning og vejledning vedr. opsætning af annoncer

Media-Partners ApS · Alhøjvej 2, Stilling · 8660 Skanderborg
Tlf. 2967 1446 · Mail: marianne@media-partners.dk
www.media-partners.dk · Her kan du også rekvirere medieinformation

Indleveringsfrister for STILLINGSANNONCER til de kommende numre

Nº 9 — 2021
2. august 2022

Nº 10 — 2021
19. august 2022

Nº 11 — 2021
9. september 2022

Sidste frist for indlevering af materiale er kl. 10:00 hos Media-Partners ApS

Udgivelsesdatoer

Nº 9 — 2022
15.-18. august 2022

Nº 10 — 2022
5.-8. september 2022

Nº 11 — 2022
26.-29. sept. 2022

NETANNONCER

Gå ind på <http://job.dsr.dk/> og indtast Quick-nummeret, så kommer du direkte ind til netannoncen, hvor du kan læse meget mere om stillingen. Netannoncer kan indtastes hele døgnet.

Quicknr.
331198896

Fagpolitisk konsulent

Dansk Sygeplejeråd Kreds Midtjylland
Danske Sygeplejeråd
Ansøgningsfrist 10. august 2022

SENIORSAMMENSLETNINGEN

Medlemmer, der er fyldt
55 år, er velkomne til
Seniorsammenslutningens
arrangementer

SJÆLLAND

Bustur til Gobelinerne og kanalrundfart i København

Bussen afgår fra Krøyers Gaard i Nakskov kl. 6:30, Maribo Station kl. 7:00, Saks København v. Boldbanerne kl. 7:15, Nykøbing F. Cementen kl. 7:45, afkørsel 41 kl. 8:10, afkørsel 37 kl. 8:30. Efter omvisning og frokost i Tårnet slutter vi med kanalrundfart.

Tid og sted:

1. september 2022 kl. 06:30 - 19:00. Christiansborg Slot, Tårnet og havnerundfart fra Holmens Kirke

Arrangør:

Seniorsammenslutningen Storstrømmen

Tilmelding:

Senest 17. august 2022 til Gurli på tlf. 2115 2954, mail: gurlise@hotmail.no eller Susanne på tlf. 2232 4457, mail: nistuphansen@gmail.com

Pris:

450 kr. for medlemmer og 600 kr. gæster. Indbetales på reg. og kontonr. 0400 4025735183

Yderligere oplysninger:

Giv besked, hvis du ikke kan gå på trapper.

NORDJYLLAND

Udflugt til Skagens Museum

Guidet rundvisning og frokost på Foldens Hotel

Tid og sted:

6. september 2022 kl. 08:30 - 16:30. Bussen kører fra kredskontoret kl. 08:30

Arrangør:

Seniorsammenslutningen

Tilmelding:

Senest 23. august 2022 til Annalise Bonde tlf. 2283 4628 eller Elinor Hans tlf. 2147 8950. Ved sms husk navn, mobil nr. og medlems nr.

Pris:

250 kr. indbetales i L&S. Reg. og kontonr. 0400 1050208502. Husk navn i tekstfelt

MIDTJYLLAND

Besøg på Museum KØN i Aarhus

KØN's vision er at være førende dialogskaber om kønnets betydning og skabe indsigt, engagere og styrke viljen til et ligestillet samfund. Det har aldrig været mere aktuelt end nu. Vi skal på rundvisning på museum KØN i ca. 50 min.

Tid og sted:

11. oktober 2022 kl. 13:30 - 16:00. Museum KØN, Domkirkepladsen 5, 8000 Aarhus

Arrangør:

Seniorsammenslutningen Kreds Midtjylland - SYD

Tilmelding:

Senest 27. september 2022. Du er tilmeldt ved betaling. Max. 30 personer - "først til mølle"

Pris:

50 kr. Betales på MobilePay nr. 1722FS

Yderligere oplysninger:

Efter rundvisning er der kaffe og kage i museets café. Herefter kan du på egen hånd gå videre rundt i udstillingerne.

Er du til en dejlig naturoplevelse?

Kom med på guidet gåtur i det kulturhistoriske Uldum Kær, et 1.200 ha stort sammenhængende kærømråde, som gennemstrømmes af Gudenåen.

Turen er på ca. 5 km og tager ca. 75 min.

Efter gåturen kører vi ca. kl. 16:30 til Uldum Kirke.

Tid og sted:

14. september 2022 kl. 14:00 -

17:30. Fugletårnet,
Kærvejen, 7171 Uldum.
Der er parkeringsplads.

Arrangør:

Seniorsammenslutningen Kreds
Midtjylland - SYD

Tilmelding:

Senest 1. september 2022.
Du er tilmeldt ved betaling.

Pris:

20 kr. Betales på MobilePay
nr. 7180RP

KURSER**Geriatrisk sygepleje Kontinuitet og forandring**

Marit Kirkevoed er hovedtaler på temadagen, der omhandler sygeplejefaglig indsats og udredning.

Se hele programmet på
www.dsr.dk/FS28

Tid og sted:

28. september 2022 kl. 09:00 -
16:00. Torvehallerne,
Fiskergade 2-8, 7100 Vejle

Arrangør:

Fagligt selskab for geriatriske
sygeplejersker

Tilmelding:

Til mail: jette.wensien@rsyd.dk

Pris:

750 kr. for medlemmer. 950 kr.
ikke medlemmer

Yderligere oplysninger:

De første 10 tilmeldte medlem-
mer får deltagelsen gratis

Temadag - det gode samspil med børn og unge på hospital

Fagligt Selskab for sygeplejer-
sker, der arbejder med børn og
unge, afholder temadag.

Tid og sted:

Torsdag den 29. september
2022 kl. 8:00 - 16:00
Hotel Severin, Skovsvinget 25,
5500 Middelfart.

Tilmelding:

På www.dsr.dk/kurser

Pris:

1.000 kr. for medlemmer
1.500 kr. for ikke-medlemmer
og 1.000 for studerende

KREDSMØDER**SJÆLLAND****Virtual temadag for syge-
meldte sygeplejersker**

På temadagen får du viden om

de væsentligste regler som
sygemeldt i forhold til jobcen-
teret. Socialrådgiver Carsten
Richards (Kreds Syddanmark)
underviser på temadagen.

Tid og sted:

6. september 2022 kl. 09:00 -
12:00. Virtuelt

Arrangør:

DSR, Kreds Sjælland

Tilmelding:

[www.dsr.dk/kredse/sjaelland/
arrangementer-i-kreds-sjaelland](http://www.dsr.dk/kredse/sjaelland/arrangementer-i-kreds-sjaelland)

MEDDELELSER**Generalforsamling og****Landskursus**

FSKIS indkalder til generalforsam-
ling. Vedtægter kan ses på hjem-
mesiden. Generalforsamlingen er
åben for medlemmer af FSKIS.
Evt. forslag skal være bestyrel-
sen i hænde senest 2 uger før
afholdelsen.

Tid og sted:

7. oktober 2022 kl. 19:00 -
9. oktober 2022 kl. 13:30
Hotel Kolding Fjord

Arrangør:

FSKIS

Tilmelding:

[www.conferencemanager.dk/
fskislandskursus2022](http://www.conferencemanager.dk/fskislandskursus2022)

Pris:

Fremgår af tilmeldingen
Yderligere oplysninger:
[www.conferencemanager.dk/
fskislandskursus2022](http://www.conferencemanager.dk/fskislandskursus2022)

Kongres FSOP

FSOP Kongres på Hotel
Koldingfjord

Tid og sted:

31. oktober 2022 kl. 09:00 -
1. november 2022 kl. 16:00
Hotel Koldingfjord, Fjordvej 154,
6000 Kolding

Yderligere info:

Vi glæder os til at ser jer til årets
kongres 2022 der afholdes på
Hotel Koldingfjord. Hvor omsorg
og uddannelse i fremtidens
operationssygepleje vil være i
centrum

Arrangør:

Fagligt Selskab for Operations-
sygeplejersker

Tilmelding:

[www.dsr.dk/fs/fs2/kongresser/
temadage](http://www.dsr.dk/fs/fs2/kongresser/temadage)

Pris:

3.500 kr. for medlemmer. 4.500
kr. for ikke-medlemmer

**Efterårskonference og
generalforsamling**

FSUS afholder efterårskon-
ference. Tema er Tendenser i
sygeplejerskeuddannelsen.
I forbindelse med konferencen
afholdes generalforsamling den
31. oktober kl. 17:00

Tid og sted:

31. oktober 2022 kl. 09:00 -
1. november 2022 kl. 15:15
Odense koncerthus. Overnatning
finder sted på Comwell Odense,
Claus Bergs Gade 7, 5000 Odense

Arrangør:

Fagligt Selskab for Undervisende
Sygeplejersker

Tilmelding:

Se mere på www.fsus.dk under
fanen "konferencer"

Pris:

4100 kr. for medlemmer af FSUS

Yderligere oplysninger:

www.fsus.dk

**Årsmøde 2022 for
sygeplejersker med
interesse for hovedpine****Tid og sted:**

26. oktober 2021 kl. 09:00 -
16:00 Huset i Middelfart,
Hindsgavl Allé 2, 5500 Middelfart
Detaljeret dagsprogram fremsen-
des pr. mail ved henvendelse til:
[maren.oestergaard.eriksen@
regionh.dk](mailto:maren.oestergaard.eriksen@regionh.dk)

Arrangør:

Fokusgruppe for sygeplejersker
med interesse for hovedpine

Tilmelding:

Senest den 15. september 2022
til mail: hovedpine@regionh.dk
mærket "Fokusgruppe"

Pris:

175 kr. inkl. forplejning

**Generalforsamling i Det
Faglige Selskab for
sygeplejersker, der arbejder
med børn og unge**

Generalforsamlingen afholdes
umiddelbart efter temadagen
den 29. september 2022.

Forventet fra kl. 16:15 til 17:15.
på Hotel Severin, Skovsvinget
25, 5500 Middelfart.

Forslag til dagsorden samt øn-
ske om at opstille til bestyrelsen
sendes til formanden senest
14 dage før generalforsamlin-
gen. Formandens mail:
kirsten.krone.reichl@regionh.dk

**Nordisk Hygiejnekonference i
Helsingør**

Målgruppen for konferencen er
hygiejnesygeplejersker og andre

professioner inden for infekti-
onshygien samt sundheds-
personale med interesse for
hygiejne, smitteforebyggelse og
resistensudvikling set i nordisk
perspektiv.

Tid og sted:

13. august 2022 kl. 12:00 -
2. september 2022 kl. 13:00
Marienlyst Strandhotel, Ndr.
Strandvej 2, 3000 Helsingør

Arrangør:

Nordisk Sammenslutning for
Hygiejnesygeplejersker (NSFH)

Tilmelding:

På mail: [www.nsfh-info.com/
tilmelding.html](mailto:www.nsfh-info.com/tilmelding.html)

Pris:

5.250 kr. eksklusiv festmiddag.
Overnatning bookes separat

Yderligere oplysninger:

www.nsfh-info.com

FERIEANNONCER

Alle annoncer skal indtastes
via DSRs hjemmeside,
www.dsr.dk/annoncering
Vælg "Ferieannoncer" under
"Annoncer i fagbladet Syge-
plejersken".

Annoncerne må maksimalt
indeholde 40 ord.

Priserne for medlemmer er
kr. 700,- ekskl. moms, ikke-
medlemmer kr. 995,- ekskl.
moms.

**ITALIEN
HOS HANNE**

Charmierende familiehôtel
med hyggelige ferielejligheder
eller værelser med køleskab,
kaffe/thé hjørne, i RIMINI
ved Adriaterhavets skønne
sandstrand.
Eller nær TOSCANA naturskønt
landhus med pejsestue, køkken,
3 værelser, 2 badeværelser, 2
haver. Udlejes året rundt på
ugebasis.

www.hotel-dalia.it
Hanne Astrup
+39 335 8239863
hanne@hotel-dalia.it

JEG KAN SE MIG SELV UNDERVISE I 20 ÅR

Fortalt til **LAURA ELISABETH LIND**
Foto **MIKKEL BERG PEDERSEN**

CHRISTINA EBERHARD PETERSEN, 35 år

Nyt job: August 2021
SOSU Østjylland i Silkeborg, hvor hun underviser studerende i sundhedssystemet, anatomi, fysiologi og sygdomslære.
Kom fra: 2½ måned i et covid-vaccinationscenter i Silkeborg. Før det bl.a. plejecentersektionen i Silkeborg Kommune, medicinsk afdeling på Bornholms Hospital og ortopædkirurgisk afdeling på Dronning Ingrid's Hospital i Grønland.

“Jeg havde brug for en pause fra hele patientræset. Derfor søgte jeg arbejde i et vaccinationscenter, hvor jeg kun skulle være kortvarigt og derfor havde mulighed for at tænke mig om. Der mødte jeg sygeplejersker med erfaring i at undervise, og det lød virkelig spændende. Det var noget, jeg gerne ville prøve af.

I dag er jeg underviser og ansat i et fast fuldtidsvikariat, som jeg håber kan blive mere permanent. Inden jeg startede, var jeg i tvivl om, om jeg havde nok viden og erfaring til at undervise efter kun 10 års tid på arbejdsmarkedet. Men med hjælp fra gode kolleger har det ikke været svært at undervise. Jeg er tværtimod blevet klogere på mig selv og har fundet ud af, at det kan jeg godt.

Jeg underviser primært på grundforløbet, men også på hovedforløbet. Jeg er med til at formidle det sundhedsfaglige aspekt til de studerende, som enten skal ud at arbejde som SOSU-hjælper eller SOSU-assistent. Det handler både om, hvordan sundhedssystemet er, om anatomi og fysiologi, og der er lidt sygdomslære. Der er et stort aldersspænd blandt de studerende - nogle har ingen erfaring, andre har en del, så man skal kunne spænde bredt i undervisningen, der foregår som en blanding af powerpoint, simulationsundervisning og opgaver.

Jobbet har åbnet nye døre for mig. Jeg kan nemmere se mig selv undervise i 20 år, end jeg kan se mig selv arbejde

som sygeplejerske på en hospitalsafdeling i mange år frem. For i undervisningsmiljøet er der masser af faglig udvikling for mig, og der er en helt anden arbejdsbyrde. Man har måske ikke direkte med patienter at gøre, men de studerende kræver min opmærksomhed. Så det her hjælpegen, som er centralt for mange sygeplejersker, oplever jeg stadig, jeg bruger. Bare på en anden måde.

Det er et givende arbejde og meget anderledes pludselig at videregive min viden og erfaring om det spændende job, de studerende skal ud til - et job, som også har mange små brister hist og her. For man kører meget på tid, og der er ikke altid den tid og ro til at være der for patienten eller borgeren, som der er brug for.

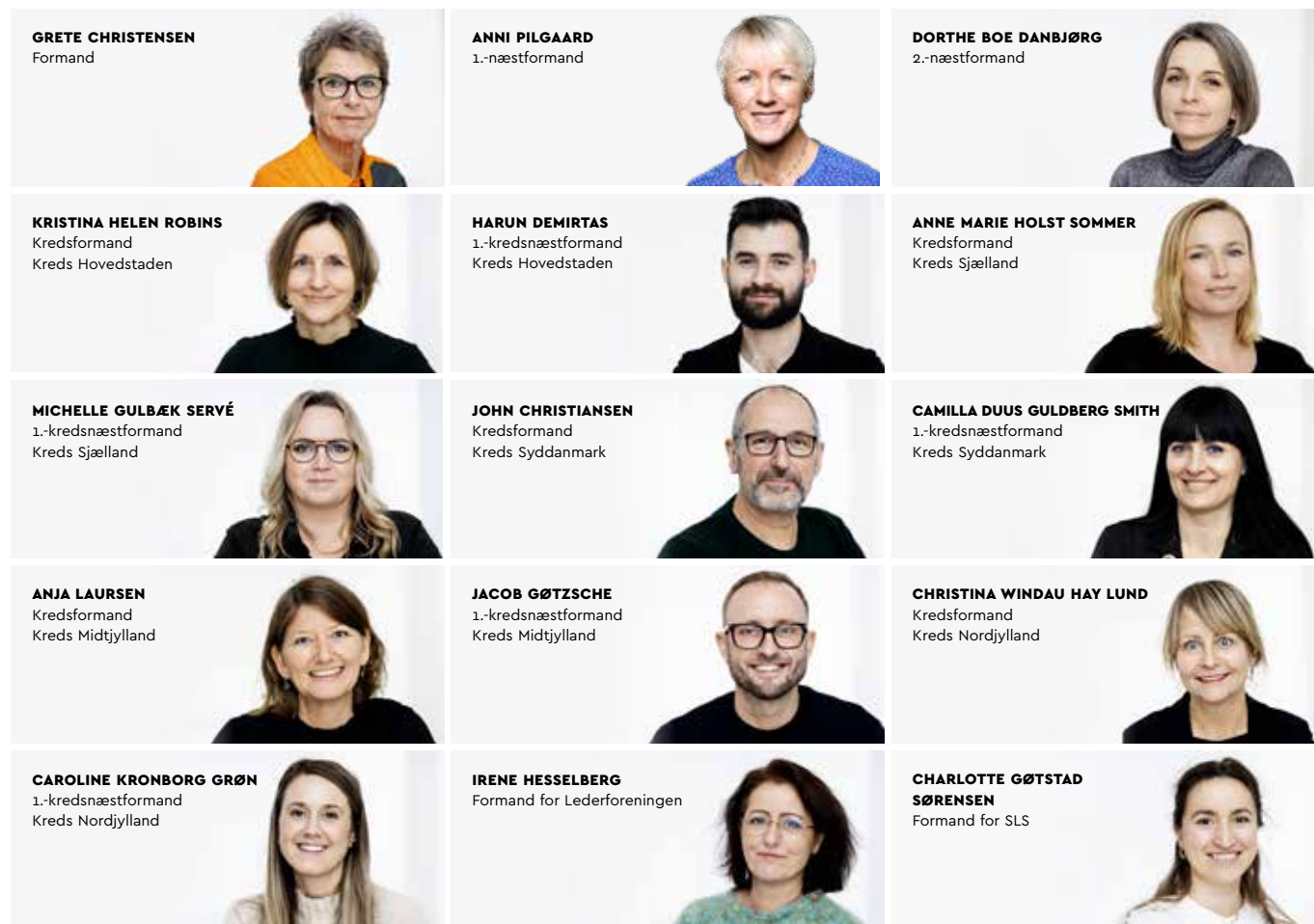
Derfor er det vigtigt for mig, at de også lærer at sige fra. Ellers tror jeg ikke, man kan blive ved med at arbejde inden for det her fag i et helt liv. Jeg vil gerne give dem det råd, at de skal råbe op ad i systemet og sige fra i stedet for bare tage imod og tage imod. På den måde håber jeg, at jeg gennem min undervisning måske kan være med til at forandre vores pressede sundhedssystem.”

SAVNER DU INSPIRATION TIL KARRIEREN?

Hent råd og vejledning om karriere og jobsøgning på dsr.dk
Som medlem kan du booke tid til personlig sparring om jobsøgning, efter- og videreuddannelse eller karriere-muligheder.

Læs mere på dsr.dk/job-og-karriere

DANSK SYGEPLEJERÅD HOVEDBESTYRELSE

DANSK SYGEPLEJERÅD CENTRALT

Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 3315 1555
Fax: 3315 2455
www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Åbnings- og telefontider
Man - tors 9.00 - 16.00
Fre 9.00 - 15.00

**Lederforeningen
Dansk Sygeplejeråd**
Sekretariatschef
Jonna Søegaard
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 3900
www.dsr.dk/lederforeningen
lederforeningen@dsr.dk

**Sygeplejestuderendes
Landssammenslutning**
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 4234
www.dsr.dk/sls
sls@dsr.dk

Sygeplejeetisk Råd
Formand
Anne Bendix Andersen
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
www.sygeplejeetiskraad.dk

KREDS HOVEDSTADEN

Kredschef
Luisa Gorgone

Frederiksborggade 15, 4.
1360 København K
Telefon: 7021 1662
Fax: 7021 1663
www.dsr.dk/hovedstaden
hovedstaden@dsr.dk

Åbnings- og telefontider
Man, tirs, tors, fre
9.00 - 14.00
Ons 13.00 - 16.00

Lokalkontor
Store Torv 11, 1.
3700 Rønne
Telefon: 7021 1662
Fax: 5695 3812

Åbningstid
Man 12.00 - 15.00
Tirs 9.00 - 12.00
Tors 12.00 - 16.00
Se også dsr.dk/bornholm

Hjemmesiden indeholder
individuelle kontaktoplysninger på kredsens
medarbejdere og for-
mandskab.

KREDS SJÆLLAND

Kredschef
Mads Hylgaard

Møllevej 15
4140 Borup
Telefon: 7021 1664
Fax: 7021 1665
www.dsr.dk/sjaelland
sjaelland@dsr.dk

Åbnings- og telefontider
Telefontid
Man, ons 9.00 - 14.00
Tirs, tors 13.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

Fremmøde
Man, tirs, ons 8.30 - 15.30
Tors 12.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

KREDS SYDDANMARK

Kredschef
Puk-Maria Holmgaard

Vejlevej 121, 2.
7000 Fredericia
Telefon: 7021 1668
www.dsr.dk/syddanmark
syddanmark@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, ons, fre
8.30 - 13.00
Tors 13.00 - 16.00

KREDS MIDTJYLLAND

Kredschef
Lotte Niebur

Marienlystvej 14, Virklund
8600 Silkeborg
Telefon: 4695 4600
www.dsr.dk/midtjylland
midtjylland@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, tors
10.00 - 15.00
Ons 13.00 - 15.00
Fre 10.00 - 12.30

Lokale kontorer
Stationsvej 8a
7500 Holstebro
Åbent efter forudgående
aftale.

EcoPark
Bautavej 1A
8210 Aarhus V
Åbent efter forudgående
aftale.

KREDS NORDJYLLAND

Kredschef
Anne Pors Eriksen

Sofiendalsvej 3
9200 Aalborg SV
Telefon: 4695 4850
Fax: 9634 1426
www.dsr.dk/nordjylland
nordjylland@dsr.dk

Kontorets åbningstider
Man - ons 9.00 - 15.00
Tors 13.00 - 16.00
Fre 09.00 - 12.00

KLARUP SØPARK

Tæt på det nye Supersygehus

ATTRAKTIVE BOLIGER UDLEJES

Attraktive 1- og 2-plans boliger i størrelsen 95-124 m².

Alle med direkte adgang til stort rekreativt område med søer og fælleshus

Kontakt os for yderligere information

TLF. 20 51 57 20

www.klarupsøpark.dk

KOMPLET Ejendomsadministration